

GAMLE HUS DA OG NÅ

Status for SEFRAK-registrerte bygninger
Flora kommune
Sogn og Fjordane fylke 2013
3. omdrev

Åse Dammann

Norsk institutt for kulturminneforskning (NIKU)

Storgata 2, Postboks 736 Sentrum, 0105 Oslo

Telefon: 23 35 50 00

www.niku.no

Tittel Gamle hus da og nå Status for SEFRAK-registrerte bygninger Flora kommune Sogn og Fjordane fylke 2013 3. omdrev	Rapporttype/nummer NIKU Rapport 73	Publiseringsdato 10.06.2014
	Prosjektnummer 15620829	Sider 64
	Avdeling Bygning	Tilgjengelighet Åpen
Forfatter(e) Åse Dammann	ISSN 1503-4895 ISBN 978-82-8101-215-8	Periode gjennomført 2013-2014
	Forsidebilde 14010104021: Svardalen i Flora kommune. Foto: ÅD/NIKU 2013	

Prosjektleder Åse Dammann
Prosjektmedarbeider(e) Elisabeth Andersen, Tom Davies, Jens Christian Eldal, Knut Fageraas, Regjn Meyer, Leidulf Mydland, Anneli Nesbakken, Troels Pettersen
Kvalitetssikrer Grete Swensen

Finansiert av Riksantikvaren

<p>Sammendrag</p> <p>I denne rapporten beskrives tap, endringer og tilstand for SEFRAK-registrerte bygninger eldre enn 1900 i Flora kommune i Sogn og Fjordane fylke i perioden 2008-2013, samt samlet resultat for Flora, Melhus, Snåsa og Vega, som er de fire kommunene som ble kontrollregistrert i 2013. Resultatene analyseres i forhold til samfunnssektor, sosial miljøsammenheng, bygningstyper og geografiske variasjoner. Undersøkelsen er del av Riksantikvarens overvåkningsprogram Gamle hus da og nå, som gjennomføres ved kontrollregistrering i felt hvert femte år i 18 utvalgte kommuner. 3. omdrev av feltregistreringen startet i 2010. Bygningene som inngår i undersøkelsen ble SEFRAK-registrert i perioden 1975-1995. Det opprinnelige undersøkelsesgrunnlaget i overvåkningsprogrammet for Flora kommune var 686 bygninger. Ved første gangs kontrollregistrering i 2003 var 52 av bygningene gått tapt og i 2008 ytterligere 31. I 2013 ble det registrert 27 nye tap, slik at antall gjenstående bygninger i 2013 er 576. 16 % av bygningene i det opprinnelige undersøkelsesgrunnlaget i Flora er tapt. Det årlige tapet i perioden 2008 til 2013 er på 0,9 %.</p> <p>Abstract</p> <p>This report describes losses, alterations and current condition of SEFRAK-listed buildings older than 1900 in Flora municipality, Sogn og Fjordane County during the period 2008-2013, and a compilation of survey results covering the same period for the municipalities of Flora, Melhus, Snåsa and Vega. These results have been analysed in relation to numerous factors, such as socio-economic sector, physical and social geography, demographics, and building types. Control surveys are carried out every fifth year in 18 selected municipalities. The third cycle of such surveys started in 2010. All the buildings were registered in SEFRAK between 1975 and 1995. The baseline figure for the control surveys in Flora was 686 buildings. By 2003, 52 buildings had been lost, with a further 31 by 2008. 27 new losses were discovered in 2013, bringing the total of remaining buildings down to 576. 16 % of the baseline figure for the control surveys in Flora municipality has been lost. Looking at the period 2008-2013 on its own, we find that the annual rate of loss is 0,9 %.</p>

Emneord Kulturminne, SEFRAK, bygning, miljøovervåkning, kontrollregistrering, tap, endring, tilstand, Flora, Sogn og Fjordane
Keywords Cultural heritage, SEFRAK, buildings, monitoring, control survey, loss, alteration, condition, Flora, Sogn og Fjordane

Avdelingsleder

Inge Lindblom

Forord

Gamle hus da og nå er Riksantikvarens miljøovervåkningsprogram for SEFRAK-registrerte bygninger eldre enn 1900. Målet med overvåkningsprogrammet er å få oversikt over utviklingen av tap, endringer og fysisk tilstand for SEFRAK-registrerte bygninger, gjennom kontrollregistrering i felt i utvalgte kommuner. Programmet ble opprettet i år 2000 og har et langsiktig perspektiv. Overvåkingsresultatene vil gi grunnlag for målrettede tiltak i fremtidig kulturminneforvaltning.

I alt 18 kommuner er med i dette miljøovervåkningsprogrammet, og kontrollregistrering foretas hvert femte år i hver av kommunene. I 2013 ble det foretatt kontrollregistrering i Flora, Melhus, Snåsa og Vega kommune.

1. og 2. omdrev av overvåkningsprogrammet, som ble avsluttet i henholdsvis 2004 og 2009, ble gjennomført av Kulturminnekompaniet. 3. omdrev, som pågår fra 2010 til og med 2014, gjennomføres av Norsk institutt for kulturminneforskning (NIKU), på oppdrag fra Riksantikvaren.

Feltarbeidet i 2013 foregikk i mai, juni, august og september og ble gjennomført av Elisabeth Andersen, Tom Davies, Jens Christian Eldal, Knut Fageraas, Regin Meyer, Leidulf Mydland og Åse Dammann. Anneli Nesbakken og Troels Pettersen har bidratt med metodeutvikling og presentasjon av kartverk og tabeller til registreringen, og kart og planstatus til rapportene. Grete Swensen har ansvar for kvalitetssikring. Resultater og rapporter er utarbeidet av Åse Dammann.

Rapportene fra 3. omdrev er i stor grad utformet med samme systematikk som rapportene fra tidligere omdrev. Rapporter fra kontrollregistreringene er tilgjengelige som PDF-fil på www.ra.no og www.niku.no, og kan fås i papirformat hos Riksantikvaren.

Oslo, mars 2014

Åse Dammann, NIKU

Innholdsfortegnelse

0	Sammendrag	7
0.1	Kvantitative forandringer	7
0.2	Kvalitative forandringer.....	10
0.3	Årsak til tap og endring	12
0.4	Bruk av SEFRAK-registeret, planforhold m.m.....	13
1	Om prosjektet.....	14
1.1	Riksantikvaren og miljøovervåking (MOV)	14
1.1.1	Nasjonale mål	14
1.1.2	SEFRAK.....	14
1.1.3	Miljøovervåkingens gjennomføring.....	15
1.1.4	18 kommuner	15
1.1.5	Undersøkte SEFRAK-data.....	16
1.1.6	Parametere for MOV-undersøkelsen	19
1.1.7	Metode	20
1.1.8	Lagring av rådata og fotomateriale	21
2	Grunnlagsmaterialet for MOV-undersøkelsen 2013.....	22
2.1	De utvalgte kommunene i MOV-undersøkelsen 2013	22
2.1.1	Undersøkte bygninger 2013	22
2.2	Grunnlagsmaterialet for MOV-undersøkelsen i Flora 2013	23
3	Resultat.....	24
3.1	Tap.....	24
3.1.1	Tap – samlet	24
3.1.2	Tap – samfunnssektor	25
3.1.3	Tap – sosial miljøsammenheng	26
3.1.4	Tap – bygningstyper	27
3.1.5	Tapsårsaker.....	28
3.2	Endringer av gjenstående bygninger.....	30
3.2.1	Endringer – samlet.....	30
3.2.2	Endring – bygningstyper.....	31
3.3	Tilstand	34
3.3.1	Tilstand – samlet.....	34
3.3.2	Tilstand – sosial miljøsammenheng.....	35

3.3.3	Tilstand – bygningstyper	36
4	Geografiske variasjoner	38
4.1	Tap og geografiske variasjoner	39
4.1.1	Tap – områder: Eikefjord/Bru (fjordene), Florelandet/ Brandsøya, Kinn (øyene)	39
4.2	Endringer og geografiske variasjoner	40
4.2.1	Endring – områder: Eikefjord/Bru (fjordene), Florelandet/ Brandsøya, Kinn (øyene)..	40
4.3	Tilstand og geografiske variasjoner	41
4.3.1	Tilstand – områder: Eikefjord/Bru (fjordene), Florelandet/ Brandsøya, Kinn (øyene) .	41
5	Utvikling og tendenser	42
5.1	Utviklingen i kommunen	42
5.2	Tendenser i trusselbildet	45
6	Samlet resultatoversikt MOV 2013	46
6.1	Kvantitative forandringer	46
6.2	Kvalitative forandringer	52
6.2.1	Bestandsutviklingen i forhold til sosial miljøsammenheng	52
6.2.2	Bestandsutviklingen i forhold til bygningstyper	53
6.2.3	Tapsårsaker	54
	Figurliste	55
	Kilder	56
	Vedlegg	57
	Vedlegg 1: Tap, endring og tilstand i Flora fordelt på bygningstyper	57
	Vedlegg 2: Tap, endring og tilstand i Flora fordelt på registreringskretser	58
	Vedlegg 3: Kommune- og fylkeskart	59
	Vedlegg 4: Kart over tapte bygninger i Flora 3. omdrev	60
	Vedlegg 5: Kart over endrete bygninger i Flora 3. omdrev	61
	Vedlegg 6: Kart over trueete bygninger i Flora 3. omdrev	62

0 Sammendrag

0.1 Kvantitative forandringer

Undersøkellesgrunnlaget for Flora kommune i 3. omdrev besto av 603 SEFRAK-bygninger. Mellom 2008 og 2013 har 27 bygninger gått tapt, dvs. 4 % av bygningene i undersøkelsesgrunnlaget. Dette tilsvarer et årlig tap på 0,9 % fra 2008 til 2013.

Til sammen er 218 bygninger i Flora registrert som endret (alle endringstyper). Dette tilsvarer 38 % av de gjenstående bygningene i 3. omdrev. Det betyr at det i 2013 er 75 flere endrete bygninger enn i 2008 og 96 flere enn i 2003.

11 bygninger i Flora er sterkt endret (endringstype A), det vil si 2 % av de gjenstående bygningene i 3. omdrev. Dette er 6 flere sterkt endrete bygninger enn i 2008. 10 % av de gjenstående bygningene har middels endringer (endringstype B) og 26 % har mindre endringer (endringstype C).

21 bygninger i Flora er sterkt truet. Dette tilsvarer 4 % av de gjenstående bygningene. I tillegg er 55 bygninger registrert som truet, en andel på 10 %. I 2008 var 10 % av de gjenstående bygningene i Flora sterkt truet.

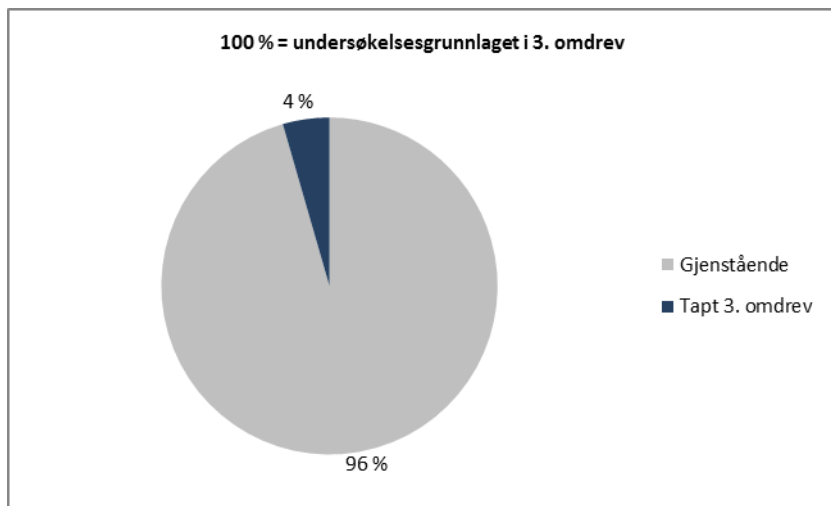
Til sammen er 59 av bygningene i Flora tapt, sterkt endret (endringstype A) eller sterkt truet (ingen av bygningene er både sterkt endret og sterkt truet). Dette tilsvarer 10 % av bygningene i undersøkelsesgrunnlaget for 2013.

Til sammen er 282 bygninger i Flora i tilnærmet samme form som ved den opprinnelige SEFRAK-registreringen, fratrukket bygninger som er tapt, truet, sterkt truet eller endret (alle endringstyper). Dette tilsvarer 47 % av undersøkelsesgrunnlaget for Flora i 3. omdrev. I 2008 var denne andelen på 59 %.

9 bygninger i Flora er registrert med ukjent endringsstatus (1,5 % av de gjenstående).

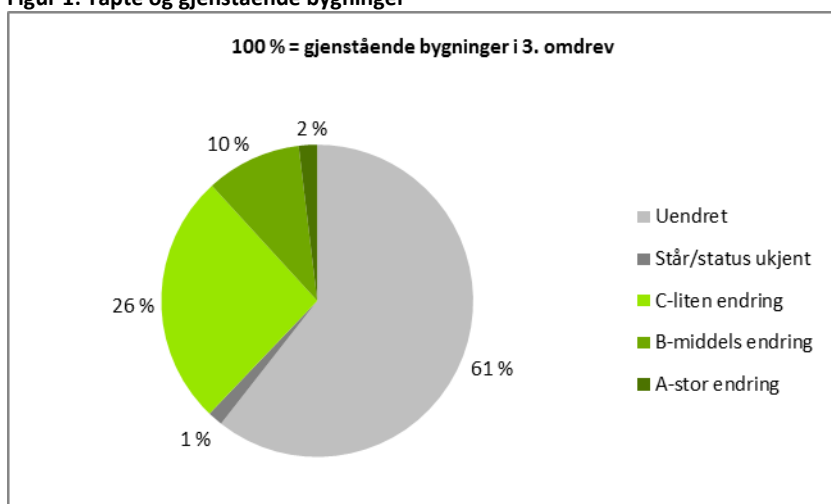

14010114001: Av de SEFRAK-registrerte bygningene i Flora kommune er det bolighusene og våningshusene som har høyest andel volumendringer (18 %). Foto: RM/NIKU 2013

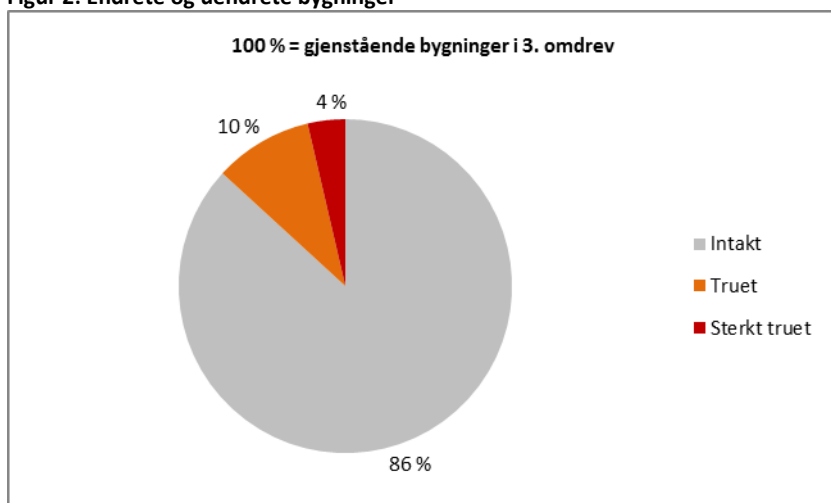
Undersøkelsesgrunnlag 3. omdrev	603
Tapt 3. omdrev	27
Gjenstående 3. omdrev	576

Figur 1: Tapte og gjenstående bygninger

Uendret	349
Står/status ukjent	9
C-liten endring	150
B-middels endring	57
A-stor endring	11
Gjenstående 3. omdrev	576

Figur 2: Endrete og uendrete bygninger

Intakt	500
Truet	55
Sterkt truet	21
Gjenstående 3. omdrev	576

Figur 3: Bygningstilstand

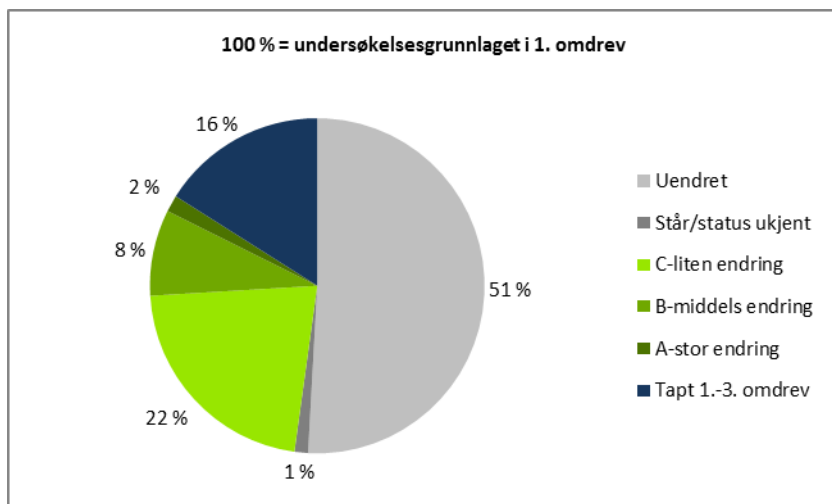
Akkumulert tap, endring og tilstand

Det akkumulerte tapet etter 3. omdrev i Flora er på 16 % av undersøkelsesgrunnlaget på 686 bygninger fra 1. omdrev. I 2. omdrev var det akkumulerte tapet på 12 %, og i 1. omdrev var det på 7 %.

Det akkumulerte antall endrete bygninger (alle endringstyper) etter 3. omdrev i Flora utgjør 32 % av undersøkelsesgrunnlaget for 1. omdrev. Til sammenligning var den akkumulerte andelen endrete bygninger 21 % i 2. omdrev og 18 % i 1. omdrev.

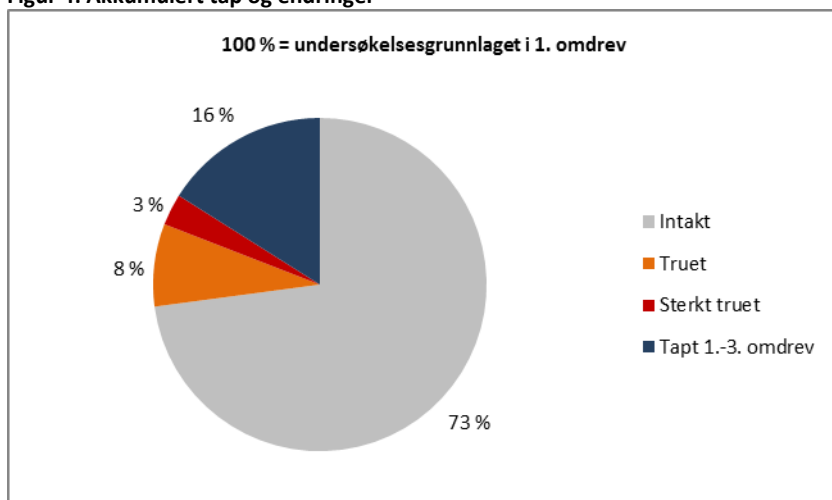
Den akkumulerte andelen bygninger som er sterkt truet etter 3. omdrev er på 3 % av undersøkelsesgrunnlaget for 1. omdrev. I tillegg er andelen som er registrert som truet på 8 %.

Den akkumulerte andelen bygninger som er tapt, sterkt truet og/eller sterkt endret (endringstype A) etter 3. omdrev i Flora utgjør 21 % av undersøkelsesgrunnlaget i 1. omdrev. Til sammenligning var den akkumulerte andelen tapte, sterkt truete og/eller sterkt endrete bygninger 21 % i 2. omdrev og 15 % i 1. omdrev.

Uendret	349
Står/status ukjent	9
C-liten endring	150
B-middels endring	57
A-stor endring	11
Tapt 1.-3. omdrev	110
Undersøkelsesgrunnlag 1. omdrev	686

Figur 4: Akkumulert tap og endringer

Intakt	500
Truet	55
Sterkt truet	21
Tapt 1.-3. omdrev	110
Undersøkelsesgrunnlag 1. omdrev	686

Figur 5: Akkumulert tap og bygningstilstand

0.2 Kvalitative forandringer

Samfunnssektor

89 % av SEFRAK-bygningene i Flora er knyttet til landbruk, fiske og fangst. I denne kategorien har tapsandelen sunket i forhold til 2. omdrev (fra 5 % til 4 %), mens for bygninger knyttet til industri og handel, og for bygninger uten næringstilknytning, har tapsandelen steget (fra 0 % og 5 % til 6 %).

Sosial miljøsammenheng

63 % av de undersøkte SEFRAK-bygningene i Flora kommune i 3. omdrev er knyttet til landbruket som sosial miljøsammenheng, og tapsandelen i denne kategorien er som i 2. omdrev (4 %). Bygninger knyttet til husmannsvesen og arbeidsmiljø utgjør 20 % av undersøkelsesgrunnlaget, og i denne kategorien har tapsandelen sunket noe siden 2. omdrev (fra 10 % til 8 %).

Bygningstyper

I Flora kommune er det tap av SEFRAK-bygninger i alle bygningsgruppene i 3. omdrev, bortsett fra i kategorien andre hustyper. Tapsandelen har sunket siden 2. omdrev for bolighus/våningshus (fra 4 % til 2 %) og mindre uthus (fra 7 % til 5 %). Tapsandelen for driftsbygningene har økt i forhold til 2. omdrev (fra 5 % til 6 %). Av bygårdene er en av 14 bygninger tapt (7 %). Utmarkshusene ligger markant dårligst an (19 % tap mot 7 % i 2. omdrev), og av opprinnelig 30 utmarkshus i 1. omdrev er det nå bare 19 igjen.

Av de gjenstående SEFRAK-bygningene i Flora kommune er det våningshus/bolighus som utgjør den største bygningskategorien (42 %), og denne kategorien ligger høyt på endringsstatistikken. 51 % av bolighusene er nå endret (17 % økning fra 2. omdrev). 35 % av de gjenstående driftsbygningene på gårdstun er endret og 22 % av de mindre uthusene. Av naust og sjøhus er 28 % endret og av utmarkshusene 18 %. Andelen endrete har økt mest for kategoriene bygårder og andre hustyper (24 % og 31 % økning fra 2. omdrev). Flesteparten av endringene er av minste grad, det vil si overflateendringer av fasade og tak, som tilsvarer mye av det vanlige bygningsvedlikeholdet.

Av den største bygningskategorien i Flora, bolighus/våningshus, er det 2 % som er sterkt truet i 3. omdrev. I tillegg er 8 % registrert som truet. Tilstanden for naust og sjøhus ligger omtrent på samme nivå, med 3 % strekt truete og 8 % truete. Utmarkshusene er mest utsatt for forfall, selv om andelen sterkt truete utmarksbygninger har sunket markant i forhold til 2. omdrev (fra 26 % til 9 %). Men i tillegg er 23 % registrert som truet. Tallene er alarmerende fordi det er så få utmarkshus igjen i kommunen. De 22 gjenstående utgjør kun 4 % av SEFRAK-bygningene i Flora. Driftsbygninger på gårdsbruk er også en utsatt bygningsgruppe, med 8 % sterkt truete, og i tillegg 18 % truete. Av de mindre uthusene er det 4 % som er sterkt truet og 9 % truet.

Geografiske variasjoner

54 % av SEFRAK-bygningene i Flora kommune ligger i området Eikefjord/Bru. Som i 2. omdrev er det høyest tapsandel i dette området, selv om tapet i 3. omdrev er noe lavere enn det var i 2. omdrev (5 % mot 7 %). Tapsandelen i området Florelandet/Brandsøya, som blant annet omfatter Florø by, har økt sammenlignet med 2. omdrev (fra 3 % til 4 %), mens øyene har samme tapsandel som i 2. omdrev (3 %).

Andelen endrete SEFRAK-bygninger har økt kraftig fra 2. omdrev (fra 10 % til 38 %). Størst økning i andel endrete bygninger finner man i områdene Florelandet/Brandsøya (35 % økning) og på øyene

(32 % økning). Størst andel sterkt truede SEFRAK-bygninger i 3. omdrev har området Eikefjord/Bru (5 %), hvor også tapsandelen er høyest og endringstakten lavest. I tillegg er 10 % av bygningene i dette området registrert som truet. Lavest andel av både sterkt truede og truede bygninger har området Florelandet/Brandsøya (1 % og 5 %), og her er endringstakten høyest.

14010204013: Tapsandelen for SEFRAK-bygninger på øyene er som i 2. omdrev (3 %). Andelen endrete bygninger har økt kraftig (fra 8 % til 40 %). Foto: EA/NIKU 2013

0.3 Årsak til tap og endring

27 SEFRAK-bygninger i Flora kommune er tapt i 3. omdrev. Det vil si at tapsandelen har sunket noe siden 2. omdrev (fra 5 % til 4 %). 8 av bygningene som er tapt i 3. omdrev var truet i 2. omdrev. Andelen endrete SEFRAK-bygninger har økt markant siden 2. omdrev (fra 10 % til 38 %), men andelen sterkt endrete bygninger (2 %) er lav i forhold til andelen bygninger med små endringer (26 %).

Prosentvis tap av de eldre bolighusene/våningshusene har sunket i forhold til 2. omdrev (fra 4 % til 2 %). En stor andel av bolighusene er endret (58 %), og relativt få av dem er sterkt truet (2 %). Få tap, mange endringer og god bygningstilstand for bolighusene tyder på bruk og vedlikehold, og moderat utbyggingspress, kommunen sett under ett. Andelen tapte driftsbygninger har økt (fra 5 % til 6 %). Tapet av større driftsbygninger på gårdsbruk må sees i sammenheng med strukturelle endringer og effektivisering av landbruket. Bygningstap og forfall kan skyldes funksjonstømming, men også at aktiv landbruksdrift medfører behov for nye og tidsmessige driftsbygninger. For de mindre uthusene i tunet er tendensen motsatt, med synkende tapsandel i forhold til 2. omdrev (fra 7 % til 5 %). Årsaken kan være at de mindre uthusene er bedre egnet for funksjonsendringer og er lettere å vedlikeholde, i tillegg til at denne bygningsgruppen også omfatter statusbygninger som stabbur og loft.

Fjordområdene (Eikefjord/Bru) har hatt høyest tapsprosent både i 2. og 3. omdrev (7 % og 5 %), mens øyene i Florabassenget, med både fritidsbebyggelse og fastboende, har hatt lavest tapsandel i alle omdrev. Andelen endrete bygninger på øyene har steget kraftig i 3. omdrev, noe som tyder på aktiv bruk og vedlikehold. På Florelandet og Brandsøya, hvor man må anta at utbyggingspresset er størst, har tapsandelen økt noe i forhold til 2. omdrev (fra 3 % til 4 %).

14010107009: Tapsandelen for de større driftsbygningene har økt i 3. omdrev (fra 5 % til 6 %). Til sammen er 16 tapt siden oppstart av kontrollregistreringene. 65 er gjenstående etter 3. omdrev. Foto: LM/NIKU 2013

0.4 Bruk av SEFRAK-registeret, planforhold m.m.

SEFRAK-skjemaer for Flora kommune finnes hos fylkeskommunens kulturvernavdeling. Saksbehandlerne i kommunen har tilgang på SEFRAK gjennom Matrikkelen.

På et overordnet plannivå, i kommuneplanens samfunnsdel, heter det at kystens kulturminner representerer en kunnskapsverdi og skal forvaltes som en ressurs, og videre at det må være enklere å få tillatelse til renovering og ombygging av bygninger i strandsonen, i samsvar med dagens krav og behov. Bymiljøet i Florø sentrum og sjøhusmiljøet på øyene fremheves.¹ I følge kommuneplanens arealdel er det en målsetting i arealpolitikken å sikre kulturminner og kulturmiljø. Det skal tas hensyn til kulturminner og kulturmiljø. Ved bolig- og hytteutbygging og ved byggetiltak i nærheten av verneverdige kulturminner skal det legges særskilt vekt på en estetisk helhetsvurdering.²

I kommunedelplan for Florø sentrum heter det at i plan- og byggesaker skal det legges vekt på helhetlig arkitektur. Bygninger skal utformes i samspill med omgivelsene og Florøs særegne bystruktur. Innenfor området *Kulturhistoriske bygg og bygningsmiljø* skal gatestruktur, gårdsrom og bygninger definert som verneverdige søkes bevart. Nybygg skal underordnes eksisterende bygningsmiljø, men med tidstypisk utforming hvis det tilfører området kvaliteter. Ved bruksendring på *særskilt verneverdige miljøobjekter* skal fasaden beholdes eller tilbakeføres, og autentisitet skal vektlegges. Bevaringskravene er mindre strenge for *verneverdige miljøobjekter*, blant annet når det gjelder indre planløsning, men mest mulig av bygningen skal bevares, og tidligere bruk skal kunne spores i fasaden. Tiltak i sentrumsområdet skal sendes til fylkeskommunen for uttalelse, og kommunen skal ha mulighet til å uttale seg om utvendig rehabilitering av bygninger eldre enn 1900.³ Sentrumsplanens fagrapport *Arkitektur og bygningshistorisk kartlegging* skal være retningsgivende ved vurdering av tiltak.⁴ Her fremheves linjene fra sjø til land som et viktig karaktertrekk og sjøhusene og Strandgata som grunnleggende for byens identitet. Småhusbebyggelsen langs Hans Blomgata fremheves som en viktig akse i bystrukturen.⁵

Florø inngår i Riksantikvarens NB!-register over byer og tettsteder med kulturmiljøer av nasjonal interesse. Begrunnelsen er at den opprinnelige byplanen og arkitekturen i Florø er bevart, med tett bebyggelse og bevarte siktlinjer som skaper nærhet mellom fjorden og bebyggelsen.⁶

11 av bygningene som inngår i 3. omdrev av kontrollregistreringen ligger i områder regulert til bevaring i reguleringsplaner etter plan- og bygningsloven. Blant disse er det stor endring på én av bygningene (A-endring), 2 bygninger er middels endret (B-endring) og 4 bygninger er registrert med liten endring (C-endring). De øvrige 4 er uendret. En av de undersøkte SEFRAK-bygningene i Flora er fredet etter kulturminneloven, og denne bygningen er uendret.

¹ Flora kommune. Kommuneplanen sin samfunnsdel 2014-2018 (2016), s 6 og 8.

² Flora kommune. Kommuneplanens arealdel 2002-2013, s 7, 9, 11 og 34.

³ Flora kommune, Sentrumsplanen. Føresegner og retningslinjer. Kommunedelplan for Florø sentrum 2012-2016 (2028), s 13, 16 og 38-40.

⁴ Flora kommune, Sentrumsplanen. Føresegner og retningslinjer. Kommunedelplan for Florø sentrum 2012-2016 (2028), s 38.

⁵ Nordplan: Flora kommune. Florø sentrum. Arkitektur og bygningshistorisk kartlegging, s 13. 2010

⁶ Riksantikvarens NB!-register: <http://nb.ra.no/nb/index.jsf>. Lest 17.02.14

1 Om prosjektet

1.1 Riksantikvaren og miljøovervåking (MOV)

I Riksantikvarens Strategi for miljøovervåking på kulturminnefeltet 2009-2020 heter det:

Kunnskap om kulturminnenes og kulturmiljøenes tilstand, hvordan de utvikler seg og årsaker til endringer, er en grunnleggende forutsetning for en faktabasert politikktutforming og forvaltning. Miljøovervåking (MOV) produserer resultater gjennom systematisk og langsiktig innhenting av data og bidrar dermed til denne kunnskapsutviklingen. Miljøovervåking er et viktig verktøy for kulturminneforvaltningen. Gjennom standardiserte metoder produseres data som tolkes og analyseres. Resultatene skal bidra til et forutsigbart og konfliktforebyggende vernearbeid innenfor miljøvernforvaltningen. De skal også gi indikasjoner på kulturminnenes og kulturmiljøets tålegrense i forhold til naturlig og menneskeskapt slitasje. Tidlig varsling av en utvikling som kan slå negativt ut for kulturminner og kulturmiljøer er også en viktig intensjon med miljøovervåking. Overvåkingsresultater kan dessuten bidra til rapportering i henhold til internasjonale forpliktelser.⁷

Gamle hus da og nå er ett av Riksantikvarens miljøovervåkningsprogram. Målet med overvåkningsprogrammet er å få oversikt over utviklingen av tap, endringer og fysisk tilstand for SEFRAK-registrerte bygninger eldre enn 1900. Dette gjøres ved innsamling av data gjennom kontrollregistrering av et stort antall bygninger i felt i 18 utvalgte kommuner. Overvåkingsresultatene for denne bygningsmassen vil gi faktagrunnlag for målrettede tiltak i fremtidig forvaltning.

1.1.1 Nasjonale mål

Et overordnet miljømål og indikator er nedfelt i St. meld.nr 16 (2004-2005) *Leve med kulturminner* og i Prop.1 S (2013-2014): Tapet av verneverdige kulturminner skal minimeres; dvs prosentvis årlig tap av SEFRAK-registrerte bygninger i utvalgte områder.⁸ Bygningene som inngår i overvåkningsprogrammet *Gamle hus da og nå* er utvalgt på bakgrunn av alder, og det innsamlete materialet gir et bredt tilfang av opplysninger om bestandsutviklingen for den eldre bygningsmassen i de 18 kommunene, uavhengig av bygningenes verneverdi.

1.1.2 SEFRAK

SEFRAK er en forkortelse for Sekretariatet for registrering av faste kulturminner. Sekretariatet, som ble opprettet i 1970, ledet fra 1975 en landsomfattende feltregistrering av eldre bygninger. SEFRAK-registeret omfatter i prinsippet alle bygninger eldre enn 1900, samt rester av bygninger og andre objekter. For noen områder ble også nyere bygninger registrert, f. eks. der krigshandlinger eller bybranner har ødelagt eldre bebyggelse. Det ble i alt registrert ca. 515 000 objekter i SEFRAK. Registreringen besto av kartfesting, oppmåling og fotografering av objektene, ved bruk av standardiserte skjema. Deler av tekstinformasjonen i SEFRAK-skjemaene er digitalisert og koblet til Matrikkelen. SEFRAK-registrering innebærer ingen formell vernestatus for objektene, men SEFRAK-registeret er et viktig verktøy i forvaltningen av kulturminner og har verdi som kulturhistorisk kildemateriale. I 1989 ble SEFRAK nedlagt som sekretariat, og ansvarsområdet ble overført til

⁷ Riksantikvaren: Strategi for miljøovervåking på kulturminnefeltet 2009-2020.

⁸ St.meld. nr. 16 (2004-2005) *Leve med kulturminner* og Proposisjon til Stortinget 2013-2014. Det Kongelige Miljøverndepartement

Riksantikvaren. SEFRAK-navnet ble beholdt som betegnelse på registeret som var bygd opp. Registreringene ble avsluttet i 1995.⁹

1.1.3 Miljøovervåkingens gjennomføring

I 1994 ble SEFRAK-registreringen fra 1973-74 i Nittedal kommune i Akershus kontrollregistrert, og utover 1990-tallet ble det gjennomført andre mindre overvåkingsprosjekter med kontroll av tidligere registrerte kulturminner, både bygninger og arkeologiske kulturminner. Systematisk kontrollregistrering av SEFRAK-registrerte bygninger ble igangsatt i overvåkningsprogrammet *Gamle hus da og nå* i 2000. 18 kommuner inngår i overvåkningsprogrammet, og hver kommune blir kontrollregistrert hvert femte år. Hvert år blir det publisert kommunevise rapporter med resultater fra kontrollregistreringen. Disse er tilgjengelige via Riksantikvarens og NIKUs hjemmesider. Den opprinnelige SEFRAK-registreringen strakk seg over et lengre tidsrom, fra midten av 1970-tallet og frem til 1990-tallet. Dette betyr at de 18 kontrollkommunene i *Gamle hus da og nå* ble registrert i ulike år, og at tallene for tap, endring og tilstand i 1. omdrev av kontrollregistreringen refererer seg til ulike tidsspenn for de 18 kommunene. Kontrollresultatene fra 1. omdrev gir dermed et skjevt bilde med hensyn til sammenligning mellom kommunene. Tidsintervallene i den videre kontrollregistreringen er imidlertid faste og gir dermed et godt grunnlag for sammenligning kommunene imellom.

1.1.4 18 kommuner

De 18 kommunene som inngår i overvåkningsprogrammet *Gamle hus da og nå* er fordelt på 16 av landets fylker, og utgjør både en geografisk og samfunnsmessig bredde. Første omdrev av kontrollregistreringen startet opp i 2000, bortsett fra i Nittedal, hvor første kontrollregistrering ble gjennomført i 1994. Første omdrev ble avsluttet i 2004. Andre omdrev pågikk fra 2005 til 2009, og tredje omdrev, som startet i 2010, vil pågå til og med 2014.

Fylke	Kommune nr	Kommune	Antall bygninger i 3. omdrev	1. omdrev	2. omdrev	3. omdrev
Møre og Romsdal	1548	Fræna	703	2000	2005	2010
Aust-Agder	0911	Gjerstad	544			
Finnmark	2011	Kautokeino	20			
Oppland	0542	Nord-Aurdal	1115			
		Samlet 2010	2382			
Akershus	0233	Nittedal	260	1994	2006	2011
Troms	1902	Tromsø	894	2001	2006	2011
		Samlet 2011	1154			
Hedmark	0420	Eidskog	791	2002	2007	2012
Nordland	1840	Saltdal	373			
Rogaland	1102	Sandnes	513			
Oppland	0513	Skjåk	716			
		Samlet 2012	2393			
Sogn og Fjordane	1401	Flora	603	2003	2008	2013
Sør-Trøndelag	1653	Melhus	1104			
Nord-Trøndelag	1736	Snåsa	440			
Nordland	1815	Vega	398			
		Samlet 2013	2545			
Telemark	0821	Bø	663	2004	2009	2014
Vestfold	0702	Holmestrand	415			
Hordaland	1242	Samnanger	345			
Østfold	0105	Sarpsborg	1347			
		Samlet 2014	2 770			
16 fylker		18 kommuner	11 244 bygninger			

⁹ Riksantikvarens hjemmeside: www.ra.no. Lest 17.2.2011.

1.1.5 Undersøkte SEFRAK-data

Utgangspunktet for overvåkningsprogrammet *Gamle hus da og nå* har vært å undersøke hvor mange av de opprinnelige SEFRAK-registrerte bygningene som går tapt, og i hvilken grad de gjenstående bygningene er endret eller truet. I tillegg til å undersøke de kvantitative endringene i kulturminnebestanden, det vil si antallet av tapte, endrete og truede bygninger, har man også ønsket å belyse enkelte kvalitative aspekter i endringsprosessene.

Med utgangspunkt i strukturen i SEFRAK-registeret, har man valgt ut fire kvalitative kategorier som er undersøkt nærmere. Disse kategoriene er samfunnssektor, sosial miljøsammenheng, bygningstyper og geografiske variasjoner. Hver av disse kategoriene har flere underkategorier – se oversikt over alle underkategorier på neste side.

Samfunnssektor

Kategorien samfunnssektor tilsvarer bygningens opprinnelig funksjon og formål, som er klassifisert i SEFRAK-kodelisten for registrering av hus, rubrikk 12.

Sosial miljøsammenheng

Kategorien sosial miljøsammenheng tilsvarer opprinnelig sosial miljøsammenheng, som er klassifisert i SEFRAK-kodelisten for registrering av hus, rubrikk 14.

Bygningstyper

De syv hovedkategoriene av bygningstyper som blir brukt i rapportene skal fange opp typiske trekk ved eldre byggeskikk, med egne hus for ulike funksjoner og ressursutnyttning. Betegnelse som brukes er standardiserte for alle de 18 kommunene og fanger ikke opp lokale variasjoner av bygningsbenevning. For oversikt over resultatene fra kontrollregistreringen fordelt på alle bygningstyper, viser vi til tabell i vedlegg 1 i rapporten.

Geografiske variasjoner

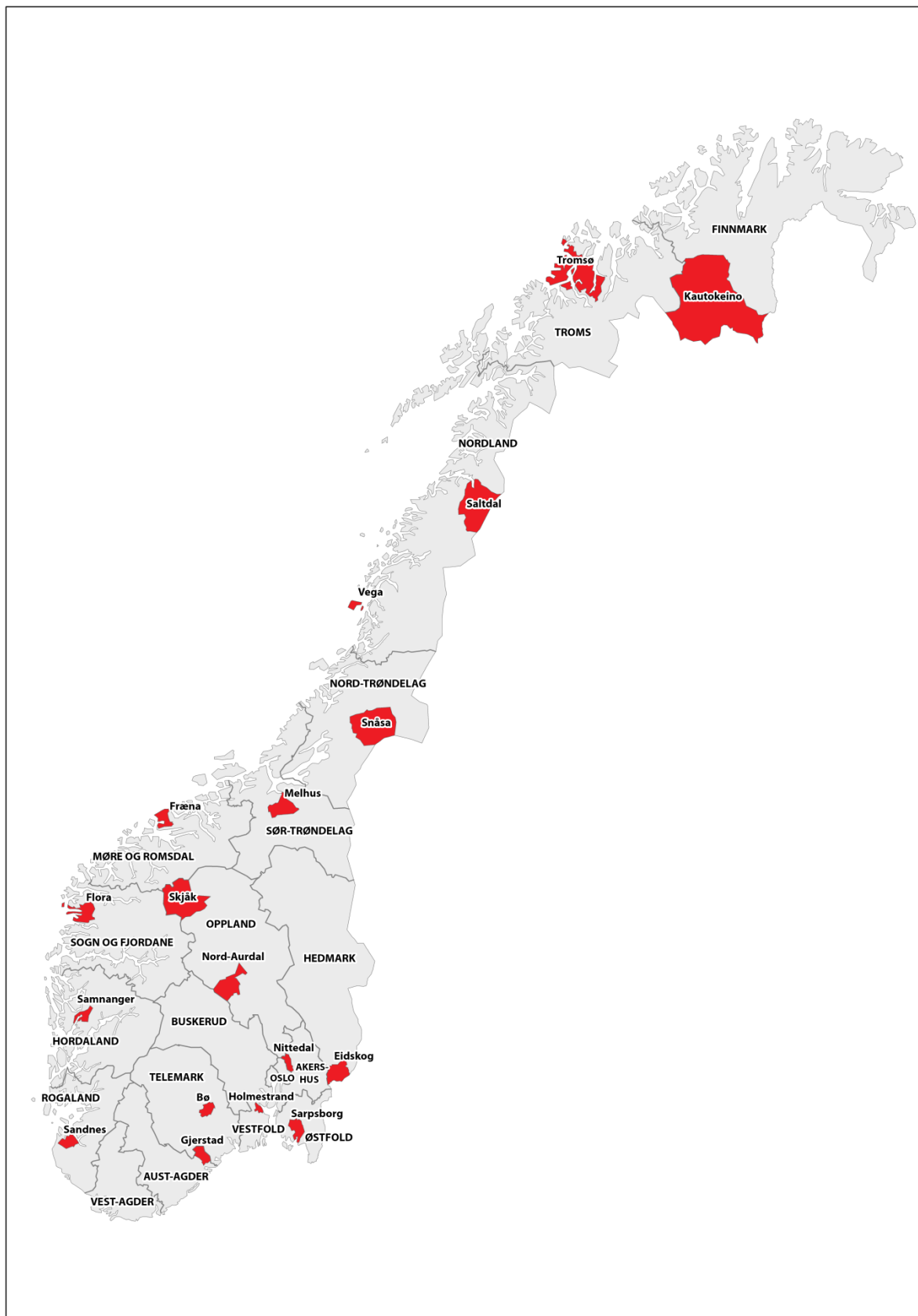
Et siktemål med overvåkningsprogrammet *Gamle hus da og nå* er å undersøke om geografiske variasjoner i beliggenhet påvirker kulturminnebestanden, og om visse strøk i en kommune er mer utsatt enn andre. For hver kommune er det derfor laget individuelt definerte, hensiktsmessige geografiske kategorier, for å analysere slike variasjoner. Hver geografisk kategori består av en eller flere av registreringskretsene i SEFRAK. Se kapittel 4.

SEFRAK-registreringen ble organisert i felt etter de samme registreringskretser som Statistisk sentralbyrå (SSB) har brukt i folketellingene fra 1970 og 1980. Kretsinnndelingen for Melhus og Snåsa er organisert etter grensene som gjaldt ved folketellingene i 1970, mens Flora og Vega er organisert etter kretsinnndelingen som ble innført ved folketellingene i 1980. Kretsinnndelingen som SSB benyttet i 1980 inneholder flere kretser enn i 1970, fordi tettstedene var skilt ut som egne kretser i 1970, men ikke i 1980.¹⁰

For oversikt over resultatene fra kontrollregistreringen fordelt på alle registreringskretser, viser vi til tabell i vedlegg 2 i rapporten.

¹⁰ Broe, Unni og Solrun Skogstad: *Gamle hus da og nå 2003-2008. Status for SEFRAK-registrerte bygninger Flora kommune, Sogn og Fjordane fylke 2008*, 2. omverv, s. 11. Riksantikvaren 2009.

Samfunnssektor	SEFRAK kode
Fast bosetting uten næringstilknytning:	200
Industri/merkantil virksomhet:	400-500
Landbruk, fiske, fangst:	100
Andre sektorer:	300, 600-900
Sosial miljøsammenheng	SEFRAK kode
Arbeider, husmann, tjenestemann:	30-39
Bonde:	25
Embetsverk, institusjon:	10-19
Fisker:	26
Annen næringsdrivende:	20-24, 27-29
Bygningstyper	SEFRAK kategori
Bolighus/våningshus:	Bolig Våningshus
Mindre uthus i/nær tunet:	Sidebygning Stabbur, loft Uthus knyttet til bolig/bygård Andre mindre uthus i/nær tunet
Driftsbygninger i tunet:	Driftsbygning Fjøs, stall, låve
Hus i utmark/seter:	Koie Kvern, sag Seterbu/sel Seterfjøs Seterløe Utløe, sommerfjøs Andre hus i utmark Andre hus på setra
Naust, sjøhus, fyr m.m.:	Fyr mm Naust, sjøbu Rorbu Sjøhus, brygge
Bygård:	Bygård
Andre hustyper:	Bygdemagasin, telthus, tollbu Forretningsbygg Forsamlingshus Hotell, gjestgiveri, skysstasjon, kafé m.m. Hytte Kirke, kapell Kommunehus Kraftstasjon, transformatorstasjon Næringsbygg Skole/internat Stasjonsbygning Sykehus, pleiehjem Ukjent Annet
Geografiske variasjoner	SEFRAK kategori
Områder:	Sammenhengende områder basert på en eller flere registreringskretser i SEFRAK
Tettbygd/spredtbygd:	Registreringskretser i SEFRAK som er definert som tettbygde eller spredtbygde

I Riksantikvarens miljøovervåkingsprogram *Gamle hus da og nå* blir SEFRAK-registrerte bygninger eldre enn 1900 kontrollregistrert hvert femte år. Kontrollregistreringen foregår i 18 kommuner i til sammen 16 fylker.

1.1.6 Parametere for MOV-undersøkelsen

I overvåkningsprogrammet *Gamle hus da og nå* registreres ulike variabler av status, årsaker til tap, endring og bygningsteknisk tilstand. Utgangspunktet for vurdering av endringsgrad er bygningen slik den så ut ved første gangs SEFRAK-registrering, det vil si slik den fremstår på fotografiene på det opprinnelige SEFRAK-skjemaet.

Både i vurderingen av bygningsteknisk tilstand og endringsgrad er det et element av skjønn. Dette gjelder blant annet ved den glidende overgangen mellom forfall og tap, og i vurderingen av om en bygningsendring er stor eller middels.

Når det gjelder endringer, vurderes det ikke om endringene er gode eller dårlige.

<p>Status</p> <p><i>Tap:</i> Absolutt tap av SEFRAK-registrerte objekter siden registreringstidspunktet. Det betyr at huset fysisk sett er tapt eller flyttet til annet sted.</p> <p><i>Endret:</i> Endret i forhold til den opprinnelige SEFRAK-registreringen.</p> <p><i>Uendret:</i> Ingen eller mindre endringer i forhold til den opprinnelige SEFRAK-registreringen. Se nærmere presisering under C-liten endring.</p> <p><i>Står:</i> Ukjent endringsgrad. Brukes for enkelte bygninger hvor det er vanskelig å klassifisere endringsgrad. Årsaken kan være kvaliteten på det opprinnelige SEFRAK-skjemaet, eller huset kan være under oppussing/ombygging.</p> <p><i>Gjenoppstått:</i> Fra 2. omdrev ble gjenoppståtte hus tatt med som egen kategori. Hus som har vært midlertidig tatt ned, lagret ved tidligere kontrollregistrering, og som er satt opp igjen i tilnærmet opprinnelig materiale og fysisk sammenheng, blir registrert som gjenoppstått.</p>
<p>Årsaker til tap</p> <p><i>Brent/naturkatastrofe</i></p> <p><i>Falt i ruin</i></p> <p><i>Flytting:</i> Hus som er flyttet registreres som tapt, med unntak for flytting innen et snevert geografisk område, som for eksempel innenfor gårdstunet.</p> <p><i>Forfall/oppnydding</i></p> <p><i>Offentlig vedtak/planvedtak</i></p> <p><i>Riving</i></p> <p><i>Ukjent</i></p>
<p>Endring ABC</p> <p><i>A-stor endring:</i> Sterk grad av ombygging. Endring av bygningens grunnflate. Tilbygg/påbygg som i størrelse dominerer den opprinnelige bygningen. Bygningens opprinnelig volumkarakter er endret. Stor del av bygningen revet.</p> <p><i>B-middels endring:</i> Mindre omfattende ombygging. Utvidelse av bygningens grunnflate. Mindre påbygg/tilbygg som underordner seg det eksisterende bygningsvolum. Mindre del av bygningen revet.</p> <p><i>C-liten endring:</i> Endring av bygningens karakter gjennom generelt vedlikehold, for eksempel ved utskifting av ytre bygningselementer som panel, takbelegg og vinduer/listverk. Mindre endringer, som skifting mellom relativt moderne taktekke som bølgeblikk, eternitplater, asbestplater, aluminiumsplater, papp m.m. regnes ikke som endring. Det samme gjelder også utskifting av enkelte vinduer som har samme format, men hvor detaljene er vanskelig å kontrollere før/nå. Hvis panel, listverk, vinduer og takbelegg er helt fornyet, men er av samme typer som ved den opprinnelige registreringen, vil dette i de fleste tilfelle ikke bli registrert som endring. Undersøkelsen vil derfor ikke fange opp tap av autentisitet på detaljnivå.</p>
<p>Annen endring</p> <p><i>Deler av hus revet:</i> En typisk endring her er at deler av huset er bygd i lettere konstruksjon og er mer utsatt for forfall og derfor blir revet, mens den tømrete delen står igjen. Vanlig for driftsbygninger.</p> <p><i>Dokumentert stilhistorisk tilbakeført:</i> Tilbakeføring basert på dokumentert grunnlag.</p> <p><i>Tilbakeført til eldre uttrykk:</i> Endringer som representerer en tilbakeføring til eldre uttrykk eller stil.</p>
<p>Tilstand</p> <p><i>Intakt:</i> Huset står og er i normalt god teknisk tilstand.</p> <p><i>Truet:</i> Dårlig teknisk tilstand. Manglende vedlikehold over lengre tid.</p> <p><i>Sterkt truet:</i> Huset er i svært dårlig teknisk tilstand.</p>

1.1.7 Metode

Feltarbeid og registreringsmetode

Feltarbeidet i årets kommuner, Flora, Melhus, Snåsa og Vega, ble gjennomført i mai, juni, august og september 2013.

Det er foretatt utvendig og visuell befaring, og bygningene er fotografert. Registrering av tap og tapsårsak, endringer og tilstand er innført i kommunevise Excel-tabeller sammen med data fra Matrikkelen og data fra tidligere omdrev av kontrollregistreringen.

For hver av kommunene har NIKU laget komplette digitale kartverk i ArcGIS med oversiktskart og detaljkart, basert på kartgrunnlag fra Statens kartverk, Geovekst. Papirkopier av kartene blir benyttet i felt. De kommunevise Excel-tabellene med alle bygningene i kontrollregistreringen blir koblet mot eksisterende digital kartfesting av SEFRAK-bygninger. Endringer og rettinger som er ført inn på papirkart i forbindelse med tidligere omdrev av kontrollregistreringen har blitt digitalisert. SEFRAK-data er lagt inn sammen med detaljerte kartdata (FKB) for kommunene. På denne måten har vi i et samlet kartsett kunnet vise kartfesting og SEFRAK-id for alle bygningene som inngår i kontrollregistreringen.

For å kunne identifisere bygningene og sammenligne før og nå, har vi hatt med papirkopier av de opprinnelige SEFRAK-skjemaene i felt.

Bearbeiding av registreringsdata

Resultatene er fremkommet ved bearbeiding i Excel av rådata fra feltregistreringen, samt data fra Matrikkelen og registreringsdata fra tidligere omdrev av kontrollregistreringen.

Informasjon til kommune, fylkeskommune, Sameting og eiere

I forkant av feltregistreringen ble det sendt brev til kommuner, fylkeskommuner og Sametinget med informasjon om prosjektet. For å spre informasjon til flest mulig av huseierne på forhånd, ble kommunene oppfordret til å legge ut informasjon på deres hjemmesider. Pressemeldinger ble sendt til lokalpressen i forkant av feltarbeidet, samt annonse i lokalavisene i Snåsa og Vega.

Noen metodiske betraktninger

NIKU har fra 2010 overtatt registreringsoppdraget i *Gamle hus da og nå* etter Kulturminnekompaniet. NIKU har tilstrebet å gjennomføre kontrollregistreringene på en slik måte at datamaterialet og rapportene skal være sammenlignbare med de tidligere omdrevne.

Vi vil imidlertid peke på noen forhold som kan gi noe avvik i resultatene i 3. omdrev, i forhold til tidligere omdrev.

Når det gjelder tapsårsaker, er det i 3. omdrev en markant større andel av de tapte bygningene som er registrert med ukjent tapsårsak, enn i tidligere omdrev. Avviket kan skyldes at man i tidligere omdrev i større grad har fått muntlig informasjon om tapsårsak fra eiere eller andre informanter. En annen årsak til avviket kan være at vi i 3. omdrev har hatt strengere krav til visshet for å registrere eksakt tapsårsak. Kontrollregistreringen i felt er kun utvendig og visuell og i utgangspunktet ikke basert på intervju med informanter. Tapsårsaken vil derfor i mange tilfeller ikke kunne fastslås med sikkerhet, og da har vi registrert tapsårsaken som ukjent. Der hvor eksakt tapsårsak er registrert i 3. omdrev, har enten eierne eller andre informanter gitt opplysninger, eller tapsårsaken har vært helt åpenbar.

Når det gjelder bygningsteknisk tilstand, kan avvik i resultatene i 3. omdrev i forhold til tidligere omdrev skyldes at det i forkant av 3. omdrev ble innført en ny registreringskategori for bygningsteknisk tilstand. I rapportene fra 2. omdrev er bygningstilstanden registrert som enten intakt eller sterkt truet. Før oppstart av 3. omdrev ble det bestemt at de gjenstående bygningene skal registreres som enten intakt, sterkt truet eller truet. Dette er en metodisk endring som kan gi avvik i resultatene for bygningstilstand i 3. omdrev i forhold til de to første omdrevene.

Når det gjelder endring, er det innført tre nye registreringskategorier i forkant av 3. omdrev. Alle endrete bygninger blir, som i tidligere omdrev, registrert med enten A-stor endring, B-middels endring eller C-liten endring, men i tillegg kan man fra og med 3. omdrev registrere at deler av bygningen er revet, at bygningen er tilbakeført til eldre uttrykk, eller at bygningen er dokumentert stilhistorisk tilbakeført. For å gjøre resultatene fra 3. omdrev mest mulig sammenlignbare med resultatene fra tidligere omdrev, har vi valgt å fortsette med å registrere samtlige endrete bygninger som enten A, B eller C, med mulighet for å bruke de nye kategoriene i tillegg.

1.1.8 Lagring av rådata og fotomateriale

Alle rådata fra 3. omdrev av feltregistreringen, samt planstatus for de enkelte bygningene er lagt inn i kommunevise Excel-tabeller sammen med data fra Matrikkelen og registreringsdata fra tidligere omdrev. Alle foto fra 3. omdrev er merket med kommune-, krets- og bygningsnummer i samsvar med nummereringen på de originale SEFRAK-skjemaene. Alle rådata og alt fotomateriale fra 3. omdrev av kontrollregistreringen er lagret hos Riksantikvaren.

14010301009: I Flora kommune har kontrollregistrering av SERFAK-bygninger blitt gjennomført i 2003, 2008 og 2013. Denne bygården i Strandgata i Florø er registrert som uendret og intakt gjennom alle tre omdrev. Foto: ÅD/NIKU 2013

2 Grunnlagsmaterialet for MOV-undersøkelsen 2013

2.1 De utvalgte kommunene i MOV-undersøkelsen 2013

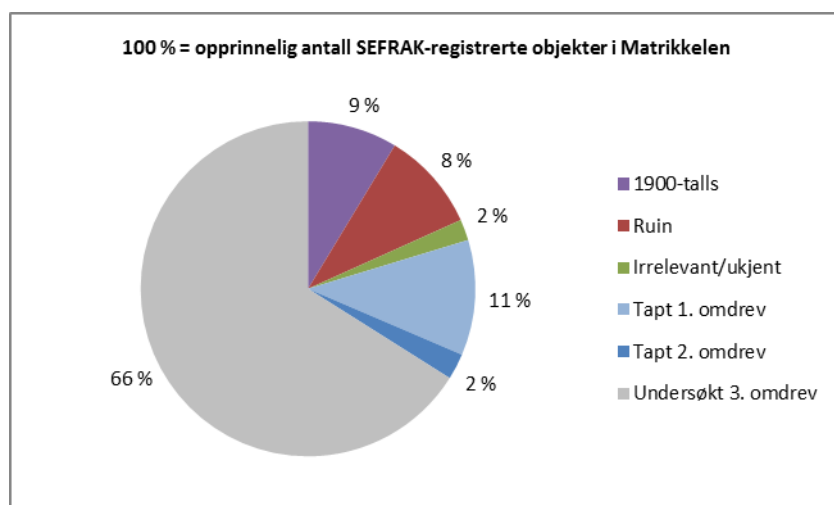
De fire kommunene som inngår i kontrollregistreringen i 2013 er Flora kommune i Sogn og Fjordane, Melhus kommune i Sør-Trøndelag, Snåsa kommune i Nord-Trøndelag og Vega kommune i Nordland. Befolkningsutviklingen i Snåsa og Vega har vært synkende siden første kontrollregistrering i 2003. I disse to kommunene er flertallet av befolkningen bosatt utenfor tettstedene. I Flora og Melhus, hvor størsteparten av befolkningen bor i tettbygde strøk, har folketallet økt i samme periode.¹¹

Kommune	Folketall 2003	Folketall 2008	Folketall 2013	Andel folketall i tettsted 2012	Framskrevet folketall 2040 ved middels nasjonal vekst
Flora	11 392	11 408	11 697	79 %	13 443
Melhus	13 579	14 457	15 679	59 %	21 142
Snåsa	2 312	2 176	2 154	31 %	2 048
Vega	1 391	1 295	1 238	22 %	1 250

2.1.1 Undersøkte bygninger 2013

Kontrollregistreringen i overvåkningsprogrammet *Gamle hus da og nå* omfatter SEFRAK-registrerte bygninger eldre enn 1900. Grunnlagsmaterialet for kontrollregistreringen i 2013 i Flora, Melhus, Snåsa og Vega består av til sammen 2545 bygninger. Det opprinnelige antallet registrerte SEFRAK-objekter i Matrikkelen for disse kommunene var 3853. Det vil si at 1308 objekter er trukket fra det opprinnelige antallet. Følgende objekter ble trukket fra undersøkelsesgrunnlaget før oppstart av 1. omdrev av kontrollregistreringen: Bygninger yngre enn 1900, objekter registrert som ruin på SEFRAK-skjemaene, andre typer objekter enn bygninger, nyere bygninger oppført på gamle murer, bygninger med vanskelig fremkommelighet, bygninger med mangelfull registrering og bygninger med to ulike registreringsnummer. I tillegg blir tapte bygninger trukket fra etter hvert omdrev.

Kommune	Opprinnelige SEFRAK-bygn	1900-talls	Ruin	Irrelevant/ukjent	Undersøkt 1. omdrev	Tapt 1. omdrev	Tapt 2. omdrev	Undersøkt 3. omdrev
Flora	810	18	92	14	686	52	31	603
Melhus	1586	91	42	23	1429	287	38	1104
Snåsa	751	167	45	22	517	64	13	440
Vega	706	58	191	19	439	26	15	398
Totalt	3853	334	370	78	3071	429	97	2545

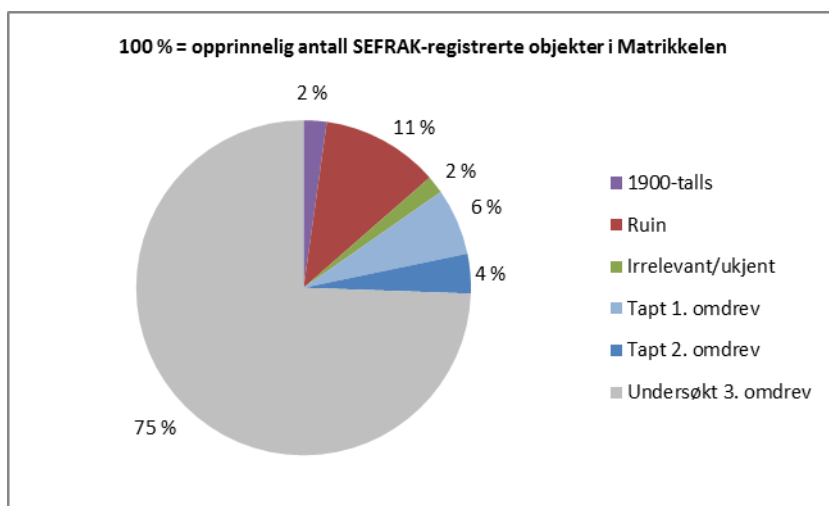
Figur 6: Undersøkelsesgrunnlaget i Flora, Melhus, Snåsa og Vega samlet i forhold til opprinnelige SEFRAK-registreringer

¹¹ Statistisk sentralbyrå: <http://statbank.ssb.no/statistikkbanken>. Lest 29.10.13

2.2 Grunnlagsmaterialet for MOV-undersøkelsen i Flora 2013

Grunnlagsmaterialet for kontrollregistreringen i 2013 i Flora kommune består av 603 SEFRAK-registrerte bygninger fra før 1900. Det opprinnelige antallet registrerte SEFRAK-objekter innlagt i Matrikkelen for Flora var 810. Det vil si at 207 objekter er trukket fra det opprinnelige antallet.

Kommune	Opprinnelige SEFRAK-bygn	1900-talls	Ruin	Irrelevant/ukjent	Undersøkt 1. omdrev	Tapt 1. omdrev	Tapt 2. omdrev	Undersøkt 3. omdrev
Flora	810	18	92	14	686	52	31	603

Figur 7: Undersøkellesgrunnlaget i Flora i forhold til opprinnelige SEFRAK-registreringer

14010106040: 145 SEFRAK-registrerte naust, sjøhus og fyr inngikk i undersøkelsesgrunnlaget ved oppstart av kontrollregistreringen i Flora kommune. I 3. omdrev var det 120 igjen. Foto: LM/NIKU 2013

3 Resultat

3.1 Tap

I dette kapitlet gjøres det rede for tapte SEFRAK-bygninger i Flora kommune i 3. omdrev. Se kart i vedlegg 4.

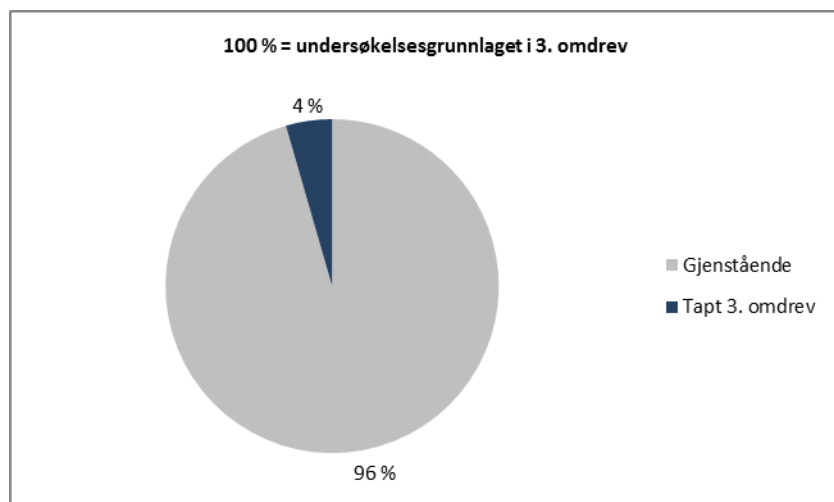
Med tap menes absolutt tap, det vil si at bygningen fysisk sett er borte eller at forfallet er kommet så langt at bygningen er tapt. Flytting til annet sted, for eksempel utenfor tunet, registreres som tap.

3.1.1 Tap – samlet

Av undersøkelsesgrunnlaget på 603 SEFRAK-bygninger i Flora kommune i 3. omdrev, er 27 bygninger tapt. Dette tilsvarer en tapsandel på 4 %. Det årlige tapet i Flora fra 2008 til 2013 er på 0,9 %. Tapsprosenten i 3. omdrev i Flora er dermed lavere enn i 2. omdrev, da den var på 5 %, og i 1. omdrev, da tapsandelen i Flora var på 8 %.

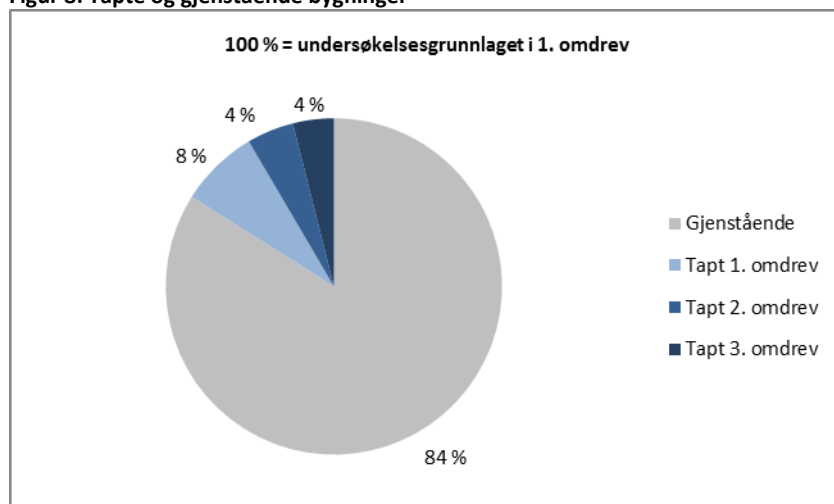
576 bygninger er gjenstående. Ingen av bygningene i Flora som var tapt i tidligere omdrev, er gjenoppstått i opprinnelig miljø i 3. omdrev.

Akkumulert tap etter 3. omdrev er på 16 %, med utgangspunkt i det opprinnelige undersøkelsesgrunnlaget på 686 bygninger i 1. omdrev.

Undersøkelsesgrunnlag 3. omdrev	603
Tapt 3. omdrev	27
Gjenstående 3. omdrev	576

Figur 8: Tapte og gjenstående bygninger

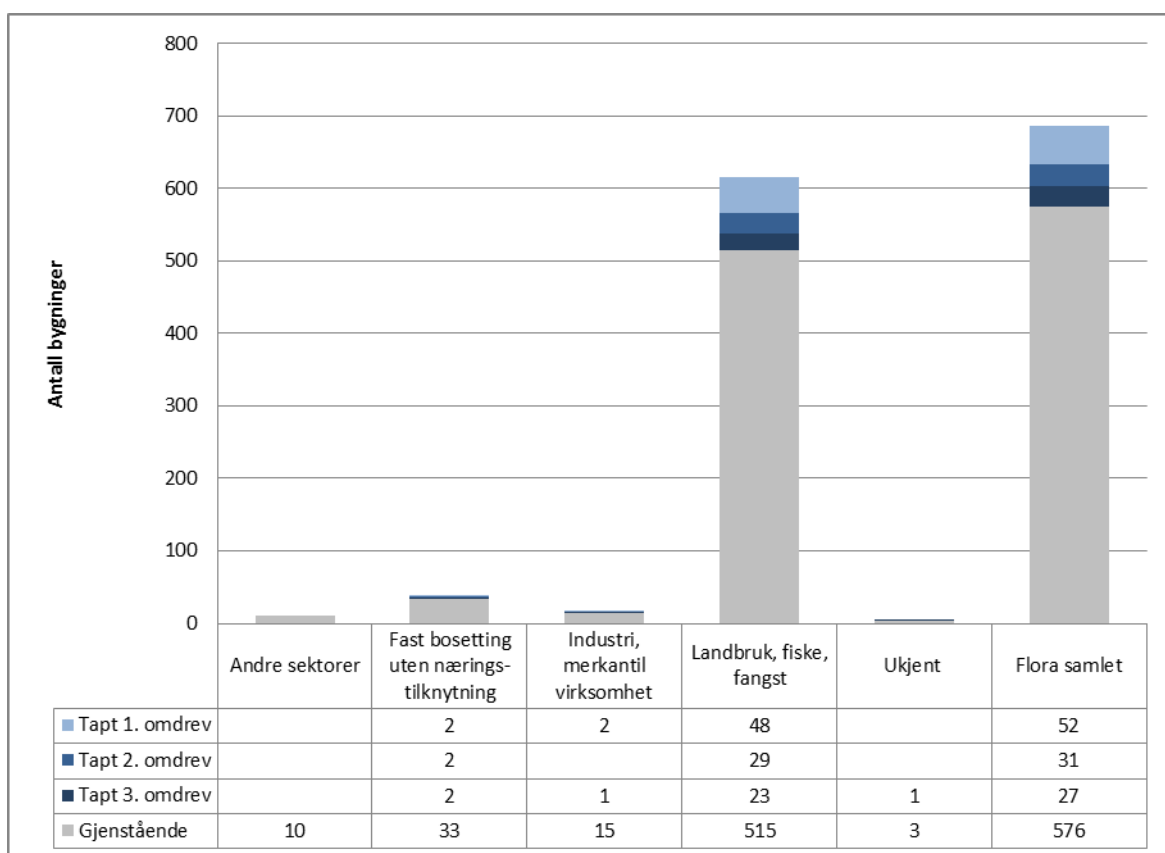
Undersøkelsesgrunnlag 1. omdrev	686
Tapt 1. omdrev	52
Tapt 2. omdrev	31
Tapt 3. omdrev	27
Gjenstående	576

Figur 9: Akkumulert tapte og gjenstående bygninger

3.1.2 Tap – samfunnssektor

89 % av SEFRAK-bygningene i Flora er knyttet til landbruk, fiske og fangst. I denne kategorien har tapsandelen sunket i forhold til 2. omdrev (fra 5 % til 4 %), mens for bygninger knyttet til industri og handel, og for bygninger uten næringsstilknytning, har tapsandelen steget (fra 0 og 5 % til 6 %).

	Andre sektorer	Fast bosetting uten næringsstilknytning	Industri, merkantil virksomhet	Landbruk, fiske, fangst	Ukjent	Samlet
Tapt 1. omdrev	0 %	5 %	11 %	8 %	0 %	8 %
Tapt 2. omdrev	0 %	5 %	0 %	5 %	0 %	5 %
Tapt 3. omdrev	0 %	6 %	6 %	4 %	25 %	4 %
Antall bygn 3. omdrev	10	35	16	538	4	603
Andel av totalt 3. omd	2 %	6 %	3 %	89 %	1 %	100 %

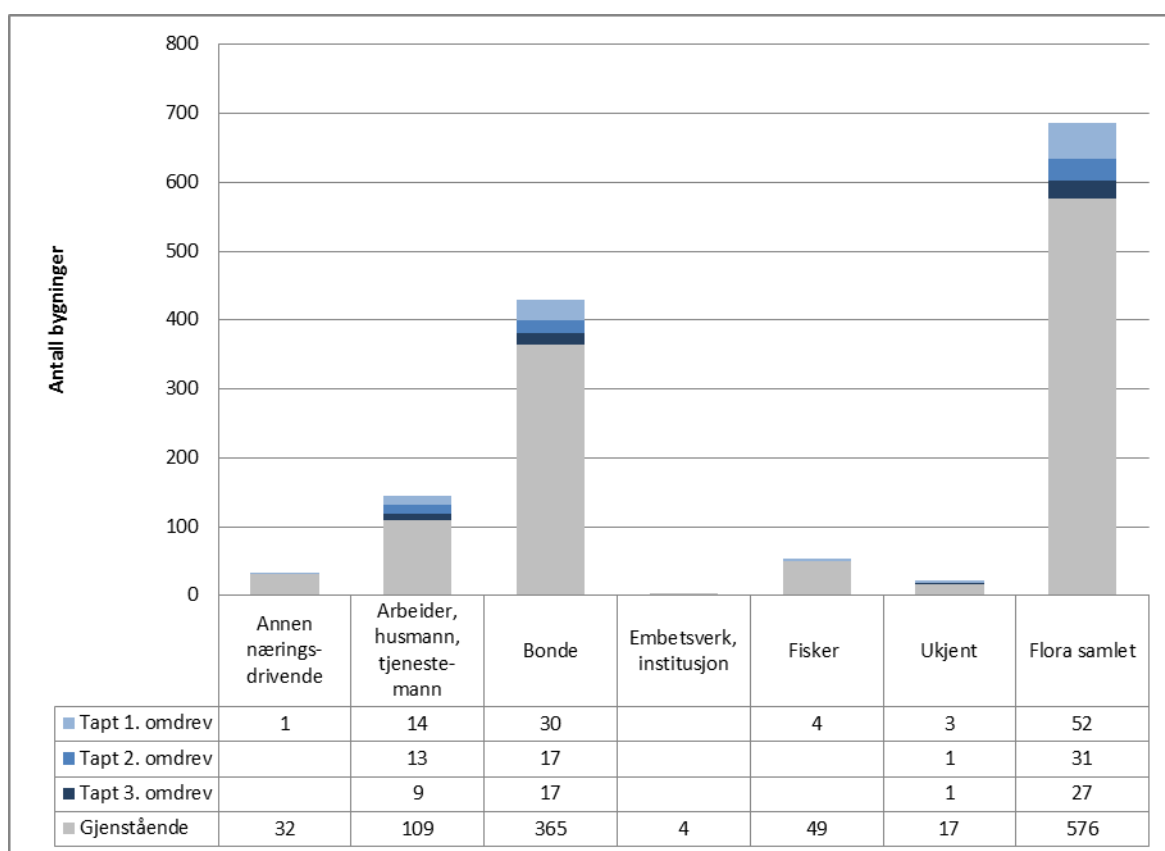

Figur 10: Tapte bygninger fordelt på samfunnssektor

3.1.3 Tap – sosial miljøsammenheng

63 % av de undersøkte SEFRAK-bygningene i Flora kommune i 3. omdrev er knyttet til landbruket som sosial miljøsammenheng, og tapsandelen i denne kategorien er som i 2. omdrev (4 %). Bygninger knyttet til husmannsvesen og arbeidermiljø utgjør 20 % av undersøkelsesgrunnet, og i denne kategorien har tapsandelen sunket noe siden 2. omdrev (fra 10 % til 8 %).

	Annen næringsdrivende	Arbeider, husmann, tjenestemann	Bonde	Embetsverk, institusjon	Fisker	Ukjent	Samlet
Tapt 1. omdrev	3 %	10 %	7 %	0 %	8 %	14 %	8 %
Tapt 2. omdrev	0 %	10 %	4 %	0 %	0 %	5 %	5 %
Tapt 3. omdrev	0 %	8 %	4 %	0 %	0 %	6 %	4 %
Antall bygn 3. omdrev	32	118	382	4	49	18	603
Andel av totalt 3. omd	5 %	20 %	63 %	1 %	8 %	3 %	100 %

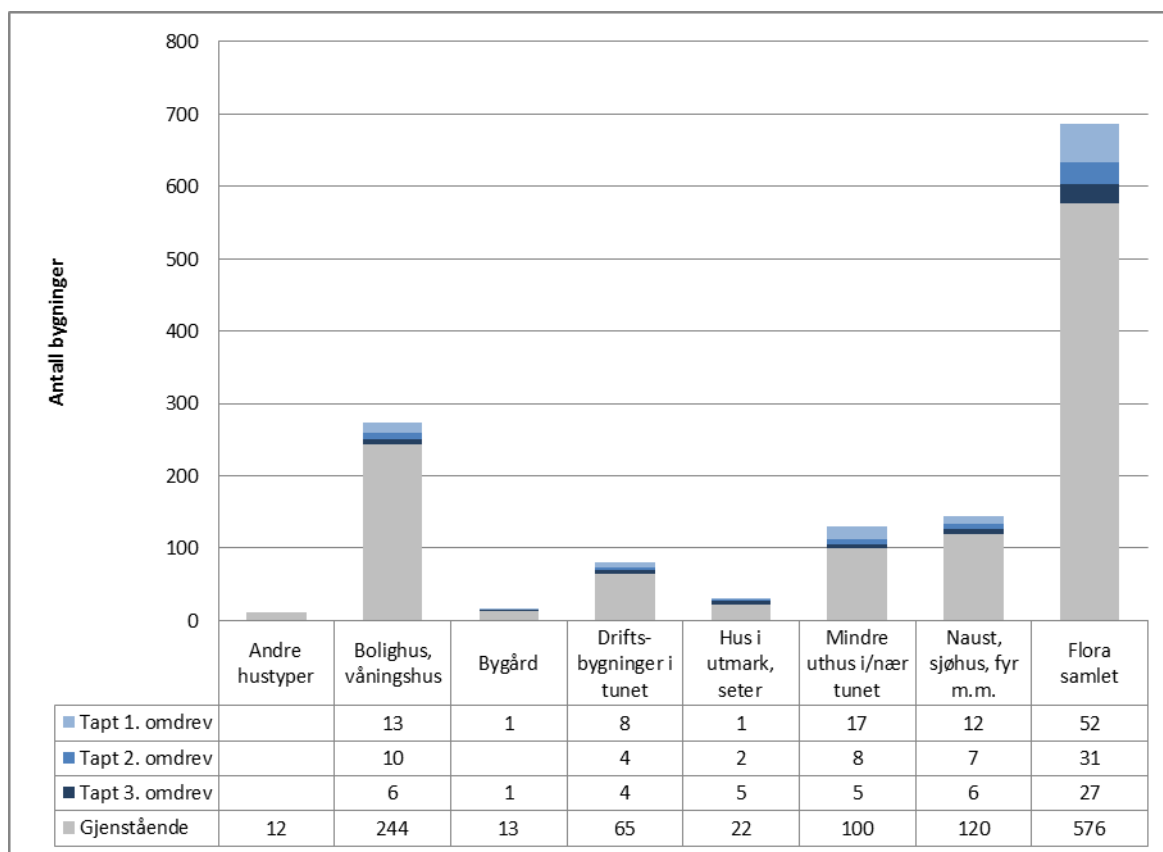
Figur 11: Tapte bygninger fordelt på sosial miljøsammenheng

3.1.4 Tap – bygningstyper

Se tabell i vedlegg 1 for detaljert resultatoversikt for alle bygningstyper.

I Flora kommune er det tap av SEFRAK-bygninger i alle bygningsgruppene i 3. omdrev, bortsett fra i kategorien andre hustyper. Tapsandelen har sunket siden 2. omdrev for bolighus/våningshus (fra 4 % til 2 %) og mindre uthus (fra 7 % til 5 %). Tapsandelen for driftsbygningene har økt i forhold til 2. omdrev (fra 5 % til 6 %). Av bygårdene er en av til sammen 14 tapt (7 %). Utmarkshusene ligger markant dårligst an (19 % tap mot 7 % i 2. omdrev). Av opprinnelig 30 utmarkshus i 1. omdrev er det nå bare 19 igjen.

	Andre hustyper	Bolighus, våningshus	Bygård	Driftsbygninger i tunet	Hus i utmark, seter	Mindre uthus i/nær tunet	Naust, sjøhus, fyr m.m.	Samlet
Tapt 1. omdrev	0 %	5 %	7 %	10 %	3 %	13 %	8 %	8 %
Tapt 2. omdrev	0 %	4 %	0 %	5 %	7 %	7 %	5 %	5 %
Tapt 3. omdrev	0 %	2 %	7 %	6 %	19 %	5 %	5 %	4 %
Antall bygn 3. omdrev	12	250	14	69	27	105	126	603
Andel av totalt 3. omd	2 %	41 %	2 %	11 %	4 %	17 %	21 %	100 %

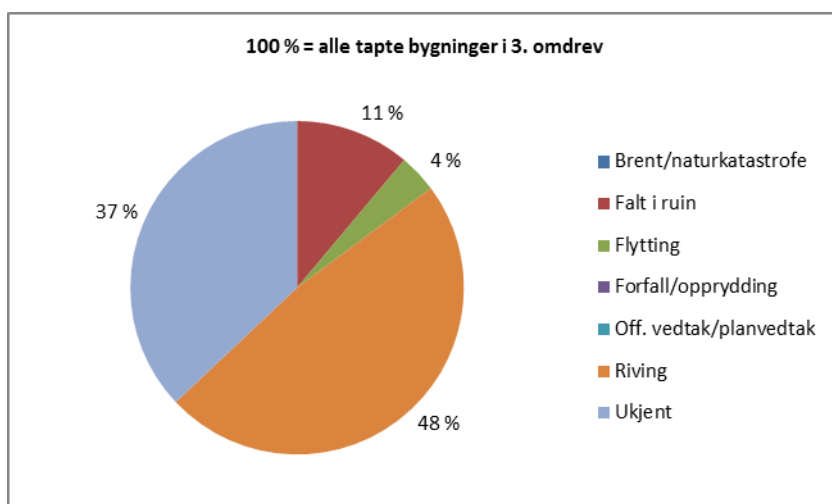

Figur 12: Tapte bygninger fordelt på bygningstype

3.1.5 Tapsårsaker

Følgende tapsårsaker blir registrert i felt: brent/naturkatastrofe, falt i ruin, flytting, forfall/opprydding, offentlig vedtak/planvedtak, riving og ukjent. Av de 27 bygningene som er tapt i 3. omdrev er det 3 som er falt i ruin (11 %), en er flyttet (4 %), 13 er revet (48 %) og 10 har ukjent tapsårsak (37 %). 8 av de tapte bygningene ble registrert som truet i 2. omdrev.

	Brent/naturkatastrofe	Falt i ruin	Flytting	Forfall/opprydding	Off. vedtak/planvedtak	Riving	Ukjent
Tapt 1. omdrev	4 %	25 %	0 %	27 %	0 %	30 %	14 %
Tapt 2. omdrev	0 %	16 %	3 %	39 %	0 %	32 %	10 %
Tapt 3. omdrev	0 %	11 %	4 %	0 %	0 %	48 %	10 %

Brent/naturkatastrofe	
Falt i ruin	3
Flytting	1
Forfall/opprydding	
Off. vedtak/planvedtak	
Riving	13
Ukjent	10
Tap totalt	27

Figur 13: Tapsårsaker

14010104010: Riving er den viktigste tapsårsaken for SEFRAK-bygninger i Flora kommune i 3. omdrev. Kun tre av bygningene er registrert med tapsårsaken falt i ruin. Foto: ÅD/NIKU 2013

14010103020: De SEFRAK-registrerte utmarkshusene er bygningskategorien med høyest tapsandel i Flora kommune i 3. omdrev. Foto: ÅD/NIKU 2013

3.2 Endringer av gjenstående bygninger

I dette kapittelet gjøres det rede for endringer på de gjenstående SEFRAK-bygningene i Flora kommune i 3. omdrev. Se kart i vedlegg 5.

Av undersøkelsesgrunnlaget på 603 bygninger i 3. omdrev, er 576 bygninger gjenstående, slik det er gjort rede for i kapittel 3.1.1.

3.2.1 Endringer – samlet

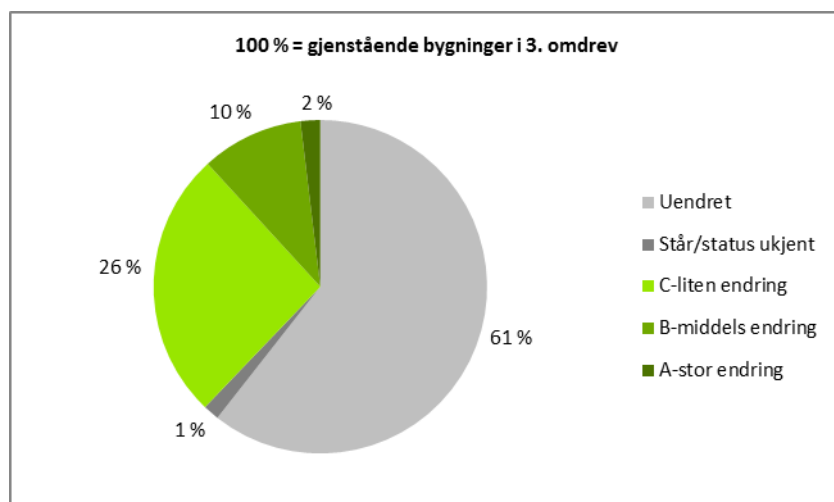
Det samlede antall endrete bygninger (alle endringstyper) i Flora i 3. omdrev er 218, og antallet endrete bygninger har økt med 75 siden 2. omdrev. Det vil si at 38 % av de gjenstående bygningene i 3. omdrev er endret. Andelen har økt fra 24 % i 2. omdrev og 20 % i 1. omdrev.

Flesteparten av de endrete bygningene har den svakeste endringsgraden C-liten endring. Dette er samme mønster som i 1. og 2. omdrev. Andelen av de gjenstående bygningene i 3. omdrev med endringsgrad C er 26 %. 10 % av bygningene har endringsgrad B-middels endring og 2 % er registrert med A-stor endring. Mye av det alminnelige bygningsvedlikeholdet faller inn under endringstype C.

5 av bygningene er tilbakeført til eldre uttrykk, alle er registrert med C-liten endring. I 8 tilfeller er deler av bygningen revet, alle er registrert som B-middels endret.

I 3. omdrev er det 9 bygninger i Flora som er registrert med ukjent endringsstatus.

	A-stor endring	B-middels endring	C-liten endring	Alle endringer	Står/ukjent endringsstatus	Uendret
1. omdrev	1 %	5 %	14 %	20 %	6 %	74 %
2. omdrev	1 %	6 %	17 %	24 %	6 %	70 %
3. omdrev	2 %	10 %	26 %	38 %	1 %	61 %

Uendret	349
Står/status ukjent	9
C-liten endring	150
B-middels endring	57
A-stor endring	11
Gjenstående 3. omdrev	576

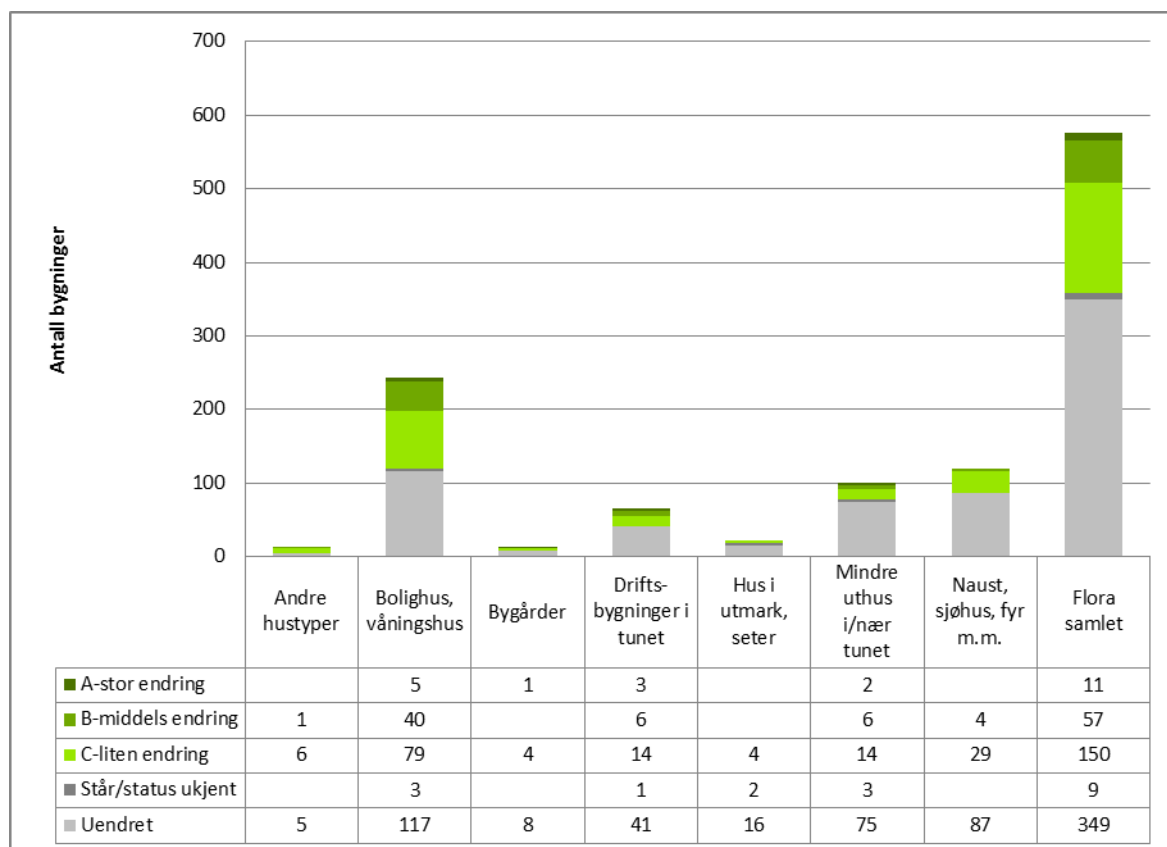
Figur 14: Endringer

3.2.2 Endring – bygningstyper

Se tabell i vedlegg 1 for detaljert resultatoversikt for alle bygningstyper.

Av de gjenstående SEFRAK-bygningene i Flora kommune er det våningshus/bolighus som utgjør den største bygningskategorien (42 %), og denne kategorien ligger høyt på endringsstatistikken. 51 % av bolighusene er nå endret (17 % økning fra 2. omdrev). 35 % av de gjenstående driftsbygningene på gårdstun er endret og 22 % av de mindre uthusene. Av naust og sjøhus er 28 % endret og av utmarkshusene 18 %. Andelen endrete har økt mest i kategoriene bygårder og andre hustyper (24 % og 31 % økning fra 2. omdrev). Flesteparten av endringene er av minste grad, det vil si overflateendringer av fasade og tak, som tilsvarer mye av det vanlige bygningsvedlikeholdet.

	Andre hustyper	Bolighus, våningshus	Bygårder	Driftsbygninger i tunet	Hus i utmark, seter	Mindre uthus i/nær tunet	Naust, sjøhus, fyr m.m.	Samlet
Endringer 1. omdrev	25 %	27 %	14 %	18 %	7 %	12 %	13 %	19 %
Endringer 2. omdrev	27 %	34 %	14 %	26 %	7 %	13 %	15 %	22 %
Endringer 3. omdrev	58 %	51 %	38 %	35 %	18 %	22 %	28 %	38 %
A-stor endring	0 %	2 %	8 %	5 %	0 %	2 %	0 %	2 %
B-middels endring	8 %	16 %	0 %	9 %	0 %	6 %	3 %	10 %
C-liten endring	50 %	32 %	31 %	22 %	18 %	14 %	24 %	26 %
Antall gjenstående	12	244	13	65	22	100	120	576
Andel av gjenstående	2 %	42 %	2 %	11 %	4 %	17 %	21 %	100 %

Figur 15: Endringer fordelt på bygningstyper

14010301010: Større volumendringer, slik som tilbygget på denne bygården i Strandgata i Florø sentrum, blir registrert som A-endring. Foto: ÅD/NIKU 2013

14010109004: Mindre volumendringer, for eksempel et tilbygd inngangsparti, registreres som B-endring. Foto: RM/NIKU 2013

14010204060: Endring av bygningens overflater, som utskifting av panel, takbelegg, vinduer eller listverk, registreres som C-endring. Foto: ÅD/NIKU 2013

14010112003: Hvis bygningens karakter ikke er endret i forhold til foto fra den opprinnelige SEFRAK-registreringen, blir den registrert som uendret. Foto: LM/NIKU 2013

3.3 Tilstand

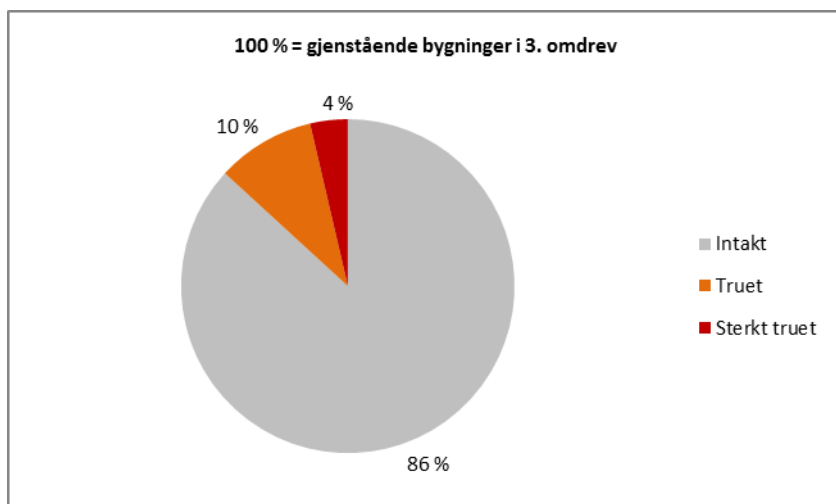
I dette kapitlet gjøres det rede for den bygningstekniske tilstanden for de gjenstående SEFRAK-bygningene i Flora kommune i 3. omdrev. Se kart i vedlegg 6.

Av undersøkelsesgrunnlaget på 603 bygninger i 3. omdrev, er 576 bygninger gjenstående, slik det er gjort rede for i kapittel 3.1.1.

3.3.1 Tilstand – samlet

I alt er 21 bygninger sterkt truet. Dette tilsvarer 4 % av de 576 gjenstående bygningene. I tillegg er 55 bygninger registrert som truet (10 %). I 2. omdrev var 10 % av de gjenstående bygningene sterkt truet. Av de 51 bygningene som var truet i Flora i 2. omdrev, er det 8 som er tapt i 3. omdrev, mens 16 er registrert som sterkt truet, og 21 er registrert med den mildere formen truet. 14 bygninger som var truet i 2. omdrev, er nå registrert som intakt.

34 av bygningene som var intakt i 2. omdrev, er truet i 3. omdrev, og 5 er sterkt truet.

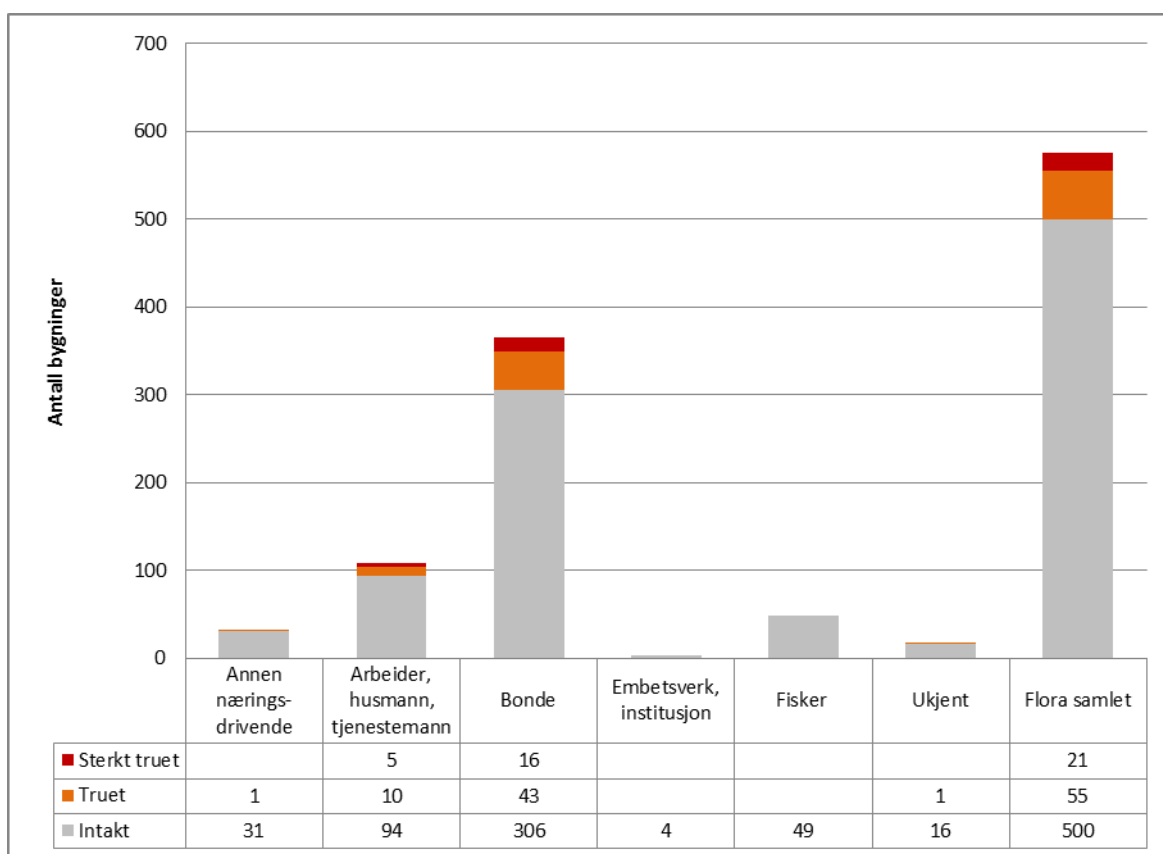
Intakt	500
Truet	55
Sterkt truet	21
Gjenstående 3. omdrev	576

Figur 16: Bygningstilstand

3.3.2 Tilstand – sosial miljøsammenheng

63 % av de undersøkte SEFRAK-bygningene i Flora kommune i 3. omdrev er knyttet til landbruket som sosial miljøsammenheng, og av disse bygningene er 4 % sterkt truet, som tilsvarer gjennomsnittet for Flora samlet. Dette er en forbedring i forhold til 2. omdrev (12 % sterkt truede). I tillegg til de 5 % av bygningene i landbruket som er sterkt truet, er det 12 % som er registrert som truet.

	Annen næringsdrivende	Arbeider, husmann, tjenestemann	Bonde	Embetsverk, institusjon	Fisker	Ukjent	Samlet
Sterkt truet 2. omdrev	3 %	11 %	12 %	0 %	0 %	6 %	10 %
Sterkt truet 3. omdrev	0 %	5 %	4 %	0 %	0 %	0 %	4 %
Truet 3. omdrev	3 %	9 %	12 %	0 %	0 %	6 %	10 %
Antall gjenstående	32	109	365	4	49	17	576
Andel av gjenstående	6 %	19 %	63 %	1 %	9 %	3 %	100 %

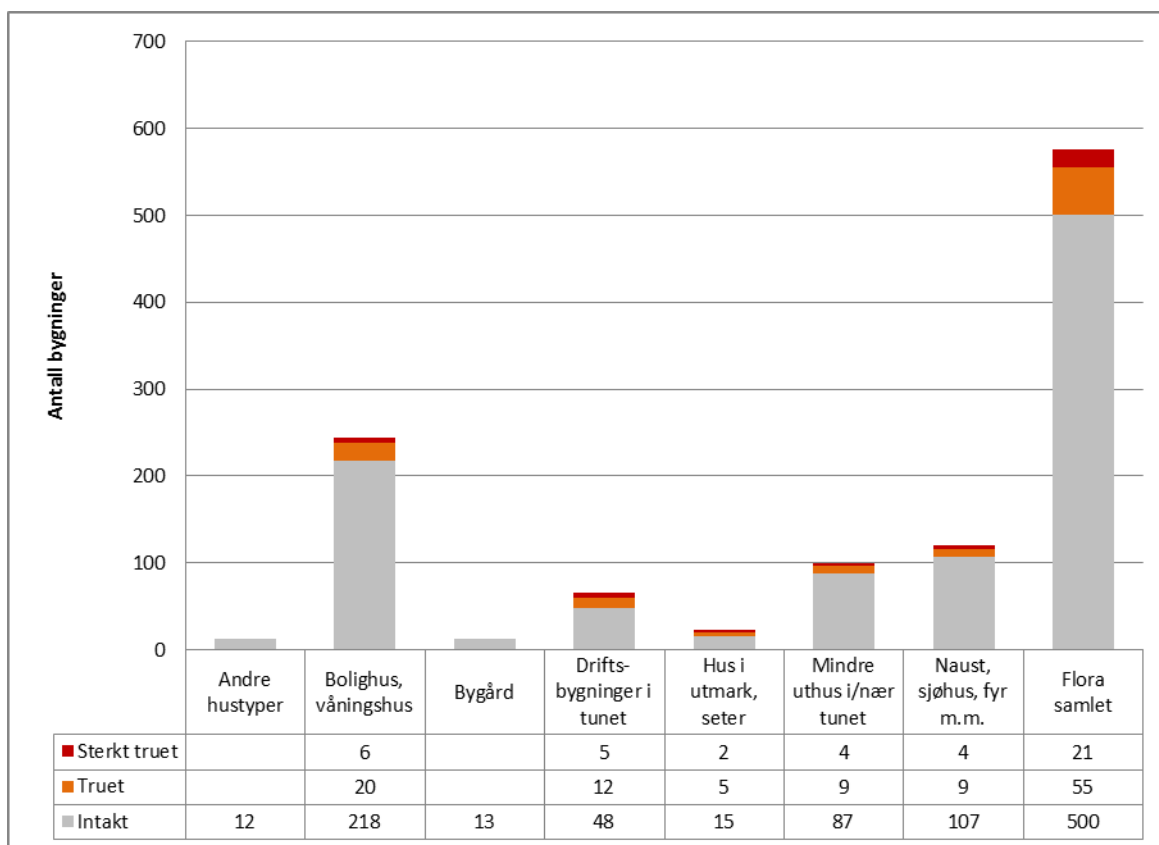
Figur 17: Bygningstilstand fordelt på sosial miljøsammenheng

3.3.3 Tilstand – bygningstyper

Se tabell i vedlegg 1 for detaljert resultatoversikt for alle bygningstyper.

Av den største bygningskategorien i Flora, bolighus/våningshus, er det 2 % som er sterkt truet i 3. omdrev. I tillegg er 8 % registrert som truet. Tilstanden for naust og sjøhus ligger omtrent på samme nivå, med 3 % strekt truete og 8 % truete. Utmarkshusene er mest utsatt for forfall, selv om andelen sterkt truete utmarksbygninger har sunket markant i forhold til 2. omdrev (fra 26 % til 9 %). Men i tillegg er 23 % registrert som truet. Tallene er alarmerende fordi det er så få utmarkshus igjen i kommunen. De 22 gjenstående utgjør kun 4 % av SEFRAK-bygningene i Flora. Driftsbygninger på gårdsbruk er også en utsatt bygningsgruppe, med 8 % sterkt truete, og i tillegg 18 % truete. Av de mindre uthusene er det 4 % som er sterkt truet og 9 % truet.

	Andre hustyper	Bolighus, våningshus	Bygård	Driftsbygninger i tunet	Hus i utmark, seter	Mindre uthus i/nær tunet	Naust, sjøhus, fyr m.m.	Samlet
Sterkt truet 1. omdrev	8 %	6 %	0 %	8 %	14 %	12 %	4 %	7 %
Sterkt truet 2. omdrev	0 %	8 %	0 %	10 %	26 %	13 %	8 %	10 %
Sterkt truet 3. omdrev	0 %	2 %	0 %	8 %	9 %	4 %	3 %	4 %
Truet 3. omdrev	0 %	8 %	0 %	18 %	23 %	9 %	8 %	10 %
Antall gjenstående	12	244	13	65	22	100	120	576
Andel av gjenstående	2 %	42 %	2 %	11 %	4 %	17 %	21 %	100 %

Figur 18: Bygningstilstand fordelt på bygningstyper

14010106042: 120 SEFRAK-registrerte naust og sjøhus eldre enn 1900 er registrert i Flora kommune i 3. omdrev. Ingen har store volumendringer og den bygningstekniske tilstanden i denne bygningskategorien er noe bedre enn gjennomsnittet for kommunen i sin helhet. Foto: LM/NIKU 2013

14010208008: I kommuneplanen heter det at det må være enklere å få tillatelse til renovering og ombygging av bygninger i strandsonen i Flora kommune, i samsvar med dagens krav og behov. Foto: RM/NIKU 2013

4 Geografiske variasjoner

I dette kapitlet gjøres det rede for geografiske variasjoner av tap, endring og tilstand for SEFRAK-bygningene i Flora kommune i 3. omdrev. De geografiske kategoriene som er analysert er Eikefjord/Bru (fjordene), Kinn (øyene) og Florelandet/Brandsøya. Se tabell i vedlegg 2 for detaljert resultatoversikt for alle registreringskretsene.

Eikefjord/Bru (fjordene)	Florelandet/Brandsøya	Kinn (øyene)
101-119	301-318	201-208

Oversikt over hvilke kretser som inngår i de geografiske kategoriene.

14010119033: Tapsandelen for SEFRAK-registrerte bygninger i 3. omdrev er høyere i fjordområdene Eikefjord/Bru enn i området Florelandet/Brandsøya og på øyene i Florøbassenget. Foto: RM/NIKU 2013

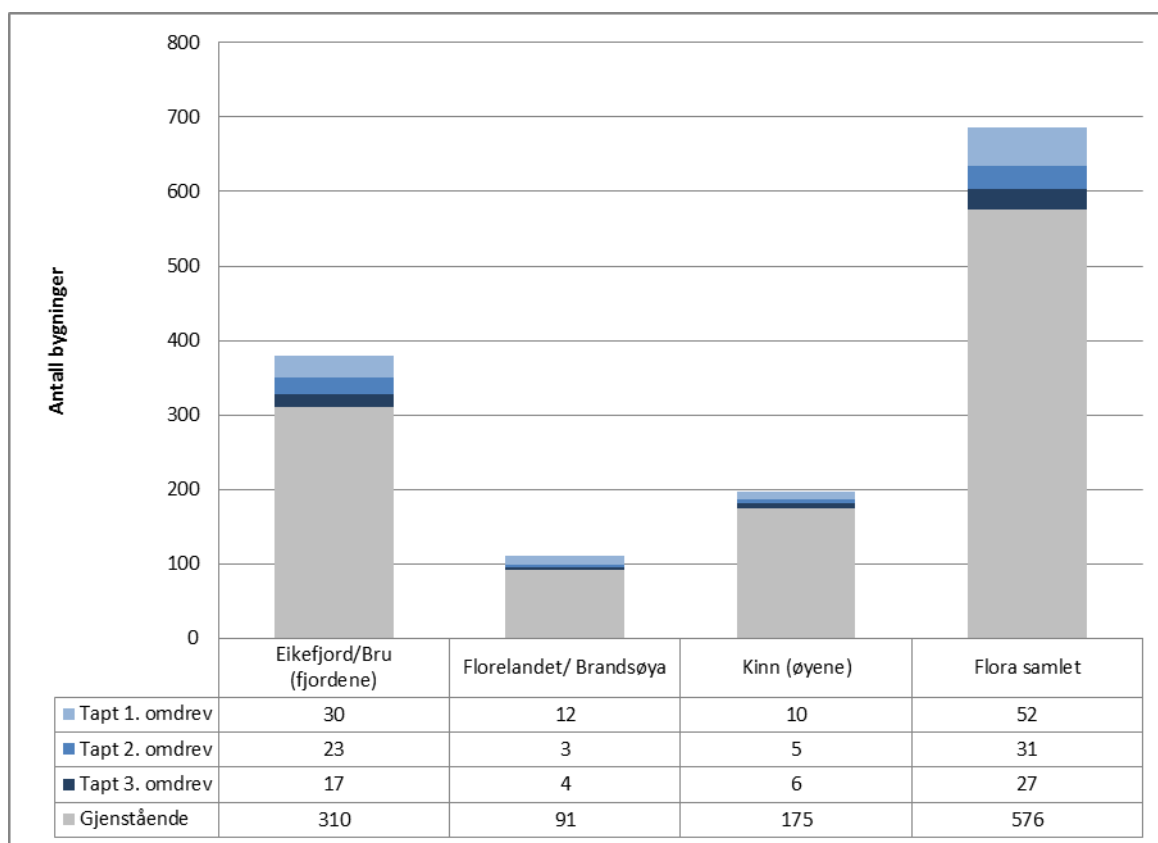
4.1 Tap og geografiske variasjoner

I dette kapitlet gjøres det rede for geografiske variasjoner for tap av SEFRAK-bygninger i Flora. Av undersøkelsesgrunnlaget på 603 SEFRAK-bygninger i Flora kommune i 3. omdrev, er 27 bygninger tapt. Dette tilsvarer en tapsandel på 4 %. Tapsprosenten i 3. omdrev i Flora er dermed lavere enn i 2. omdrev, da den var på 5 %, og i 1. omdrev, da tapsandelen i Flora var på 8 %.

4.1.1 Tap – områder: Eikefjord/Bru (fjordene), Florelandet/ Brandsøya, Kinn (øyene)

54 % av SEFRAK-bygningene i Flora kommune ligger i området Eikefjord/Bru. Som i 2. omdrev er det høyest tapsandel i dette området (5 %), selv om tapet i 3. omdrev er noe lavere enn det var i 2. omdrev (7 %). Tapsandelen i området Florelandet/Brandsøya, som blant annet omfatter Florø by, har økt sammenlignet med 2. omdrev (fra 3 % til 4 %), mens øyene har samme tapsandel som i 2. omdrev (3 %).

	Eikefjord/Bru (fjordene)	Florelandet/ Brandsøya	Kinn (øyene)	Flora samlet
Tapt 1. omdrev	8 %	11 %	5 %	8 %
Tapt 2. omdrev	7 %	3 %	3 %	5 %
Tapt 3. omdrev	5 %	4 %	3 %	4 %
Antall bygn 3. omdrev	327	95	181	603
Andel av totalt 3. omd	54 %	16 %	30 %	100 %

Figur 19: Tapte bygninger fordelt på områdene Eikefjord/Bru (fjordene), Florelandet/ Brandsøya, Kinn (øyene)

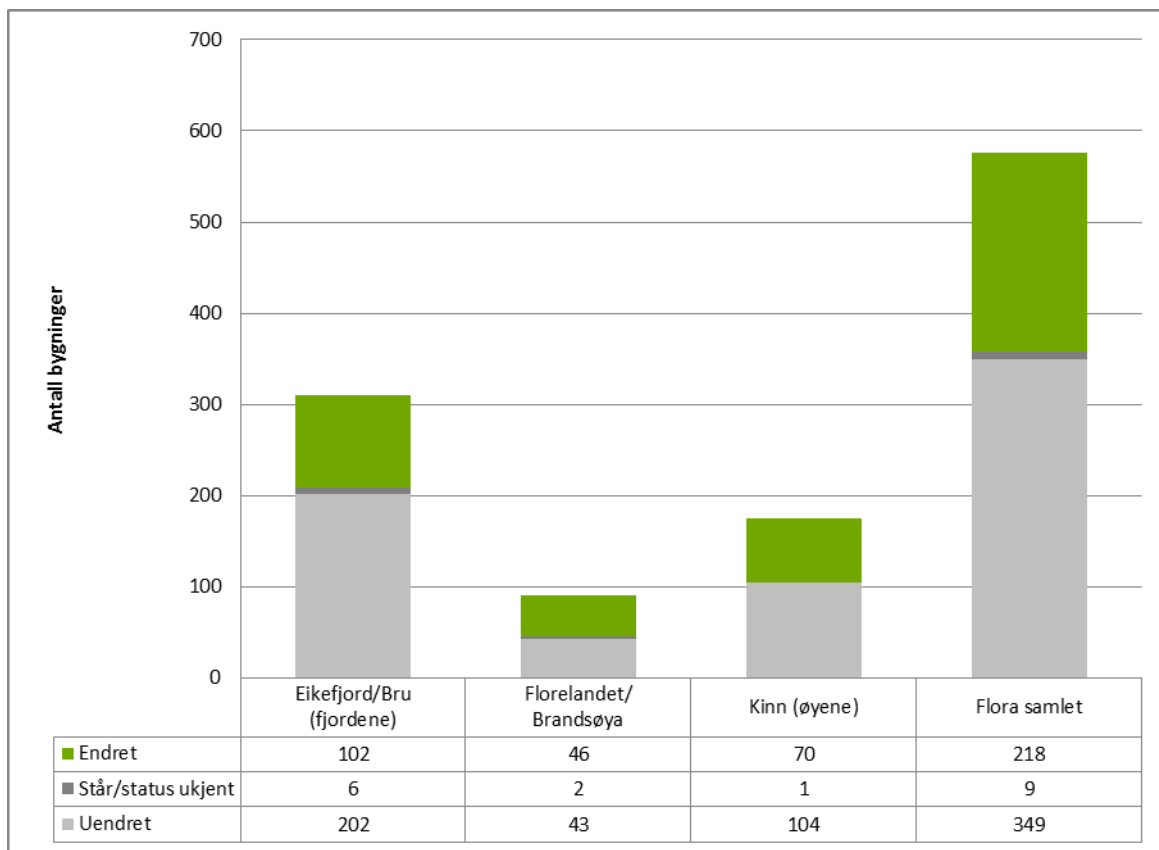
4.2 Endringer og geografiske variasjoner

I dette kapittelet gjøres det rede for geografiske variasjoner av endring for de gjenstående SEFRAK-bygningene i Flora. I 3. omdrev er 38 % av de gjenstående bygningene i Flora endret (alle endringstyper).

4.2.1 Endring – områder: Eikefjord/Bru (fjordene), Florelandet/ Brandsøya, Kinn (øyene)

Andelen endrete SEFRAK-bygninger har økt kraftig fra 2. omdrev (fra 10 % til 38 %). Størst økning i andel endrete bygninger finner man i områdene Florelandet/Brandsøya, som omfatter Florø by (35 % økning) og på øyene (32 % økning).

	Eikefjord/Bru (fjordene)	Florelandet/Brandsøya	Kinn (øyene)	Flora samlet
Endringer 1. omdrev	8 %	10 %	5 %	7 %
Endringer 2. omdrev	11 %	16 %	8 %	10 %
Endringer 3. omdrev	33 %	51 %	40 %	38 %
Antall gjenstående	310	91	175	576
Andel av gjenstående	54 %	16 %	30 %	100 %

Figur 21: Endringer fordelt på områdene Eikefjord/Bru (fjordene), Florelandet/ Brandsøya, Kinn (øyene)

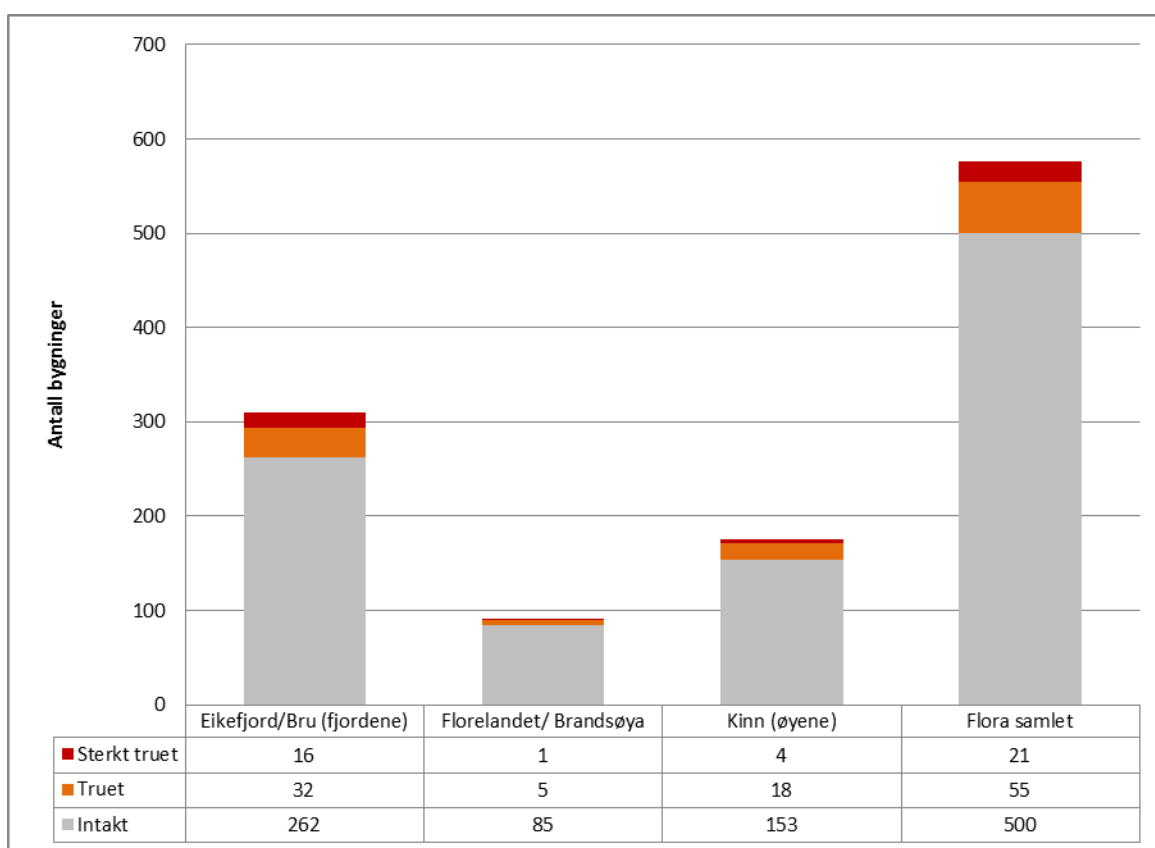
4.3 Tilstand og geografiske variasjoner

I dette kapittelet gjøres det rede for geografiske variasjoner når det gjelder tilstanden for de gjenstående SEFRAK-bygningene i Flora. 4 % av de gjenstående bygningene i Flora i 3. omdrev er sterkt truet. Dette er en lavere andel enn i 2. omdrev, da andelen sterkt truete var på 10 %. I tillegg er 10 % registrert som truet i 3. omdrev.

4.3.1 Tilstand – områder: Eikefjord/Bru (fjordene), Florelandet/ Brandsøya, Kinn (øyene)

Størst andel sterkt truete SEFRAK-bygninger i 3. omdrev har området Eikefjord/Bru (5 %), hvor også tapsandelen er høyest og endringstakten lavest. I tillegg er 10 % av bygningene i dette området registrert som truet. Lavest andel av både sterkt truete og truete bygninger har området Florelandet/Brandsøya, med Florø by (1 % og 5 %), hvor endringstakten er høyest.

	Eikefjord/Bru (fjordene)	Florelandet/ Brandsøya	Kinn (øyene)	Flora samlet
Sterkt truet 2. omdrev	11 %	6 %	9 %	10 %
Sterkt truet 3. omdrev	5 %	1 %	2 %	4 %
Truet 3. omdrev	10 %	5 %	10 %	10 %
Antall gjenstående	310	91	175	576
Andel av gjenstående	54 %	16 %	30 %	100 %

Figur 23: Bygningstilstand fordelt på områdene Eikefjord/Bru (fjordene), Florelandet/ Brandsøya, Kinn (øyene)

5 Utvikling og tendenser

5.1 Utviklingen i kommunen

Befolkning og bosetting

Folketallet i Flora kommune var i 2013 på 11 697. Mellom første kontrollregistrering i 2003 og andre i 2008 var det en marginal befolkningsøkning på 16 personer, og fra 2008 har innbyggertallet steget med 289. I følge SSBs tall for framskrevet folkemengde ved middels nasjonal vekst, vil imidlertid folketallet i Flora kommune ha steget til 13 443 innbyggere i 2040.¹² Andel av befolkningen i tettbygde strøk har økt fra 68 % i 1990 og 77 % i 2008 til 79 % i 2013, først og fremst i Florø by og området rundt. De viktigste næringene i kommunen er fiskeindustri, skipsbygging, forsyningsbase for oljeindustri og servicenæring. Bortsett fra fiskeri og havbruk, er næringene særlig konsentrert til Florø-området. Jordbruket drives i utkanten av kommunen og sysselsetter stadig færre.¹³

Kulturminner og planforhold

SEFRAK-skjemaer for Flora kommune finnes hos fylkeskommunens kulturvernavdeling. Saksbehandlere i kommunen har tilgang på SEFRAK gjennom Matrikkelen.

På et overordnet plannivå, i kommuneplanens samfunnsdel, heter det at kystens kulturminner representerer en kunnskapsverdi og skal forvaltes som en ressurs. Det står eksplisitt at det må være enklere å få tillatelse til renovering og ombygging av bygninger i strandsonen, i samsvar med dagens krav og behov. Bymiljøet i Florø sentrum og sjøhusmiljøet på øyene fremheves i kommuneplanen.¹⁴ Å sikre kulturminner og kulturmiljø er en målsetting i arealpolitikken, i følge kommuneplanens arealdel. Det skal tas hensyn til kulturminner og kulturmiljø ved bolig- og hytteutbygging, og ved byggetiltak i nærheten av verneverdige kulturminner skal det legges særskilt vekt på en estetisk helhetsvurdering.¹⁵

I kommunedelplan for Florø sentrum heter det at i alle plan- og byggesaker i sentrumsområdet skal det legges vekt på en helhetlig arkitektur og arkitektoniske kvaliteter. Bygninger og anlegg skal utformes i samspill med omgivelsene og Florøs særegne bystruktur. Innenfor området *Kulturhistoriske bygg og bygningsmiljø* skal gatestrukturen bevares, og i størst mulig grad også gårdsrommene. Alle bygninger som er definert som verneverdige miljøobjekter skal i utgangspunktet bevares. Nybygg skal underordnes det eksisterende bygningsmiljøet, også med hensyn til byggehøyde, men kan få en tidstypisk utforming, der hvor dette tilfører området kvaliteter. Ved bruksendring på *særskilt verneverdige miljøobjekter* skal fasaden beholdes eller tilbakeføres, og det skal legges vekt på autentisitet når det gjelder både materialer og metode for vedlikehold. Ved bruks- og fasadeendringer på *verneverdige miljøobjekter* er bevaringskravene mindre strenge, men mest mulig av bygningen skal bevares, og tidligere bruk skal kunne spores i fasaden. Tiltak i sentrumsområdet skal sendes til fylkeskommunen for uttalelse, og kommunen skal ha mulighet til å uttale seg om utvendig rehabilitering av bygninger eldre enn 1900.¹⁶

¹² Statistisk sentralbyrå: <http://statbank.ssb.no/statistikkbanken>. Lest 29.10.13

¹³ Flora kommunes hjemmeside: <https://www.flora.kommune.no>. Lest 17.02.14

¹⁴ Flora kommune. Kommuneplanen sin samfunnsdel 2014-2018 (2016), s 6 og 8.

¹⁵ Flora kommune. Kommuneplanens arealdel 2002-2013, s 7, 9, 11 og 34.

¹⁶ Flora kommune, Sentrumsplanen. Føresegner og retningslinjer. Kommunedelplan for Florø sentrum 2012-2016 (2028), s 13, 16 og 38-40.

Sentrumsplanens fagrapport *Arkitektur og bygningshistorisk kartlegging*, som gir en faglig vurdering av arkitektur, byplan, bygningshistorie og verneverdi, skal i følge sentrumsplanen være retningsgivende ved vurdering av tiltak.¹⁷ I denne rapporten fremheves de sammenhengende linjene fra sjø til land som et viktig karaktertrekk ved bebyggelsen i Florø sentrum, fra sjøbuer til boliger/butikker, og til uthusene i bakgården, hvorav mange er tapt. Sjøhusene og Strandgata fremheves som grunnleggende for byens identitet, fordi bystrukturen, bygningsmiljøet og byggeskikken her representerer en næringsvei som har hatt grunnleggende betydning for Florø. Småhusbebyggelsen langs Hans Blomgata fremheves som et helhetlig bygningsmiljø i sveitserstil og en viktig akse i bystrukturen, med offentlige institusjoner i østenden av gaten og kirken mot vest.¹⁸

Florø bysentrum inngår i Riksantikvarens NB!-register over byer og tettsteder i Norge med kulturmiljøer av nasjonal interesse. Begrunnelsen er at den opprinnelige byplanen og arkitekturen i Florø er bevart, med tett bebyggelse og bevarte siktlinjer som skaper nærhet mellom fjorden og bebyggelsen. NB!-registeret innebærer ikke formelt vern, men beskriver områder hvor det må vises særlige hensyn i forbindelse med videre forvaltning og utvikling.¹⁹

Planstatus for undersøkte bygninger i kommunen

12 av bygningene som inngår i 3. omdrev av kontrollregistreringen ligger i områder regulert til bevaring i reguleringsplaner etter plan- og bygningsloven. Blant disse er det stor endring på én av bygningene (A-endring), 3 bygninger er middels endret (B-endring) og 4 bygninger er registrert med liten endring (C-endring). 4 av disse 12 bygningene er registrert som uendret. En av de undersøkte SEFRAK-bygningene i Flora er fredet etter kulturminneloven, og denne bygningen er uendret.

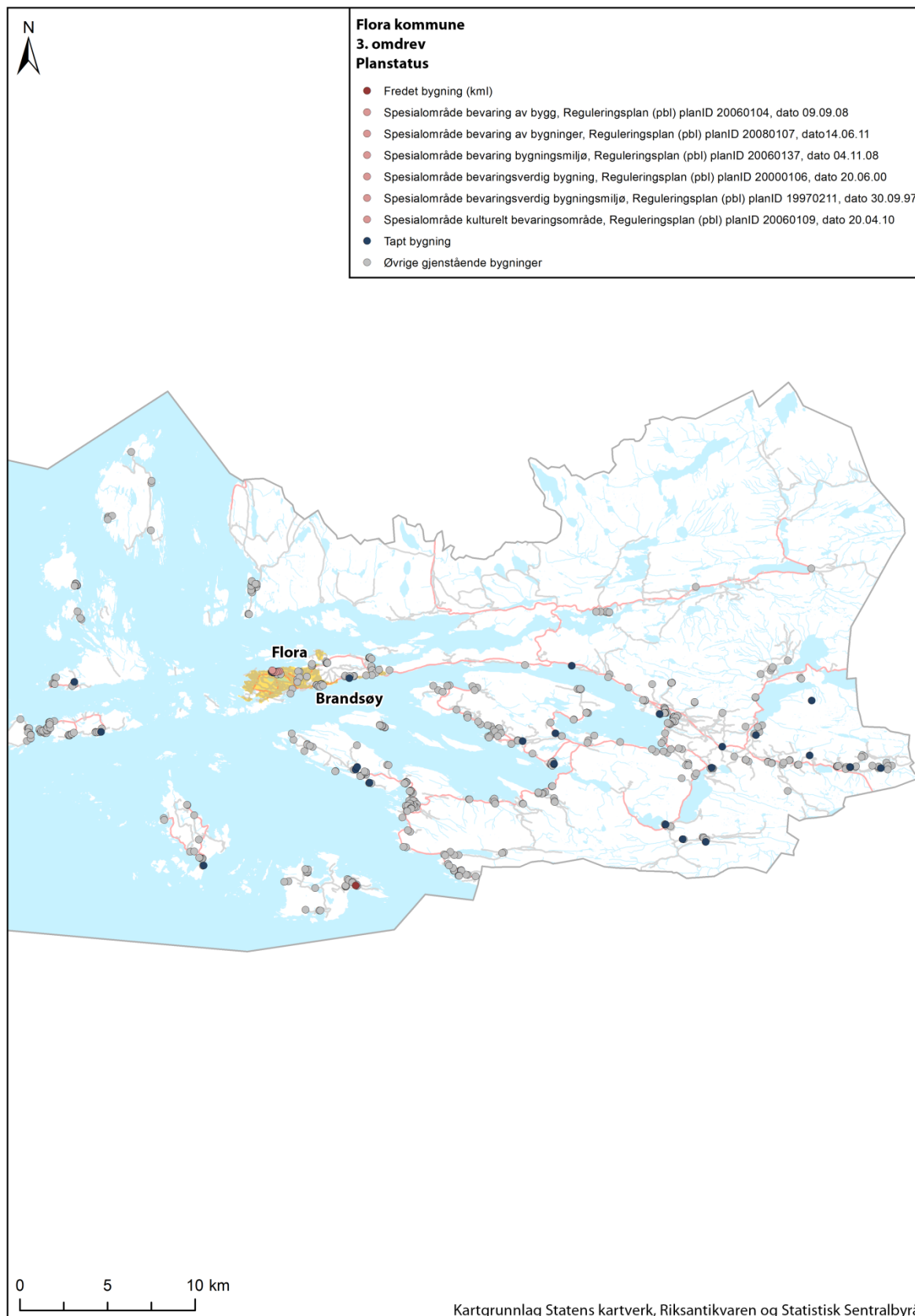

14010301032: I Sentrumsplanens fagrapport fremheves sjøhusene og Strandgata som grunnleggende for Florø's identitet. Området er regulert til spesialområde bevaring. Foto: ÅD/NIKU 2013

¹⁷ Flora kommune, Sentrumsplanen. Føresegner og retningslinjer. Kommunedelplan for Florø sentrum 2012-2016 (2028), s 38.

¹⁸ Nordplan: Flora kommune. Florø sentrum. Arkitektur og bygningshistorisk kartlegging, s 13. 2010

¹⁹ Riksantikvarens NB!-register: <http://nb.ra.no/nb/index.jsf>. Lest 17.02.14

5.2 Tendenser i trusselbildet

27 SEFRAK-bygninger i Flora kommune er tapt i 3. omdrev. Det vil si at tapsandelen har sunket noe siden 2. omdrev (fra 5 % til 4 %). 8 av bygningene som er tapt i 3. omdrev var truet i 2. omdrev. Andelen endrete SEFRAK-bygninger har økt markant siden 2. omdrev (fra 10 % til 38 %), men andelen sterkt endrete bygninger (2 %) er lav i forhold til andelen bygninger med små endringer (26 %).

Prosentvis tap av de eldre bolighusene/våningshusene har sunket i forhold til 2. omdrev (fra 4 % til 2 %). En stor andel av bolighusene er endret (58 %), og relativt få av dem er sterkt truet (2 %). Få tap, mange endringer og generelt god bygningstilstand tyder på bruk og vedlikehold, og moderat utbyggingspress, kommunen sett under ett. Andelen tapte driftsbygninger har økt (fra 5 % til 6 %). Tapet av større driftsbygninger på gårdsbruk må sees i sammenheng med strukturelle endringer og effektivisering av landbruket. Bygningstap og forfall kan skyldes funksjonstømming, men også at aktiv landbruksdrift medfører behov for nye og tidsmessige driftsbygninger. For de mindre uthusene i tunet er tendensen motsatt, med synkende tapsandel i forhold til 2. omdrev (fra 7 % til 5 %). Årsaken kan være at de mindre uthusene er bedre egnet for funksjonsendringer og er lettere å vedlikeholde, i tillegg til at denne bygningsgruppen også omfatter statusbygninger som stabbur og loft.

Fjordområdene (Eikefjord/Bru) har hatt høyest tapsprosent både i 2. og 3. omdrev (7 % og 5 %), mens øyene i Florabassenget, med både fritidsbebyggelse og fastboende, har hatt lavest tapsandel i alle omdrev. Andelen endrete bygninger på øyene har steget kraftig i 3. omdrev, noe som tyder på aktiv bruk og vedlikehold. På Florelandet og Brandsøya, hvor man må anta at utbyggingspresset er størst, har tapsandelen økt noe i forhold til 2. omdrev (fra 3 % til 4 %).

14010205009: Mens det var de mindre uthusene i tunet som var mest utsatt for tap i Flora i 1. og 2. omdrev, er det en tendens til økt tapstakt for de større driftsbygningene i 3. omdrev. Foto: RM/NIKU 2013

6 Samlet resultatoversikt MOV 2013

I dette kapittelet gjøres det rede for det samlede resultatet av kontrollregistreringen i 3. omdrev for Flora, Melhus, Snåsa og Vega kommune.

Det samlede antall bygninger i undersøkelsesgrunnlaget i 3. omdrev var 2545. I 2. omdrev var det samlede antallet 2642 og i 1. omdrev 3071. Gjenstående bygninger i 3. omdrev er 2467.

6.1 Kvantitative forandringer

Til sammen er 78 bygninger tapt i Flora, Melhus, Snåsa og Vega kommune i 3. omdrev. Dette tilsvarer en tapsandel på 3 % av undersøkelsesgrunnlaget for 3. omdrev og et årlig tap på 0,6 %. Til sammenligning var tapsandelen på 4 % i 2. omdrev og 14 % i 1. omdrev.

53 bygninger er sterkt endret (A-endring). Dette tilsvarer 2 % av undersøkelsesgrunnlaget for 3. omdrev. 370 bygninger er middels endret (B-endring). Dette tilsvarer 15 %. Flesteparten av de endrete bygningene, nærmere bestemt 686, er registrert med minste endringsgrad (C-endring), noe som tilsvarer 28 % av de gjenstående. Av de sterkt endrete bygningene (A-endring), er det 5 hvor deler av huset er revet, og av de middels endrete bygningene (B-endring), er det 34 hvor deler av huset er revet. I tillegg er det 12 av de lite endrete bygningene (C-endring) som er tilbakeført til eldre uttrykk og en som er dokumentert stilhistorisk tilbakeført.

65 bygninger er sterkt truet. Dette tilsvarer 3 % av de gjenstående bygningene i 3. omdrev. I tillegg er 215 bygninger registrert som truet. Dette tilsvarer 9 %, som er samme andel som i 2. omdrev.

Til sammen er 195 bygninger tapt, sterkt truet og sterkt endret (A-endring) i 3. omdrev (en av bygningene er både sterkt endret og sterkt truet). Dette utgjør 8 % av undersøkelsesgrunnlaget for 3. omdrev.

1082 bygninger er uendret og ikke truet. Dette tilsvarer 44 % av de gjenstående bygningene i 3. omdrev.

Kommunevise variasjoner

Tapsprosenten er høyest i Flora kommune (4 %). Deretter kommer Melhus og Snåsa (3 %), mens Vega ligger best an i 3. omdrev (2 %), og er også den kommunen hvor tapsandelen har sunket mest (fra 4 % tap i 2. omdrev).

Når det gjelder tilstanden for de gjenstående bygningene, er det størst andel sterkt truete SEFRAK-bygninger i Flora og Vega kommune (4 %), og lavest andel i Snåsa kommune (1 %), mens Melhus har 2 % sterkt truete.

Snåsa kommune har høyest andel endrete bygninger av de fire kommunene (49 %). Deretter følger Melhus og Vega (47 %), mens Flora har lavest andel endrete (38 %).

Andelen SEFRAK-bygninger som er uendret og intakt har sunket i alle fire kommuner. I Snåsa har andelen intakte og uendrete sunket fra 50 % til 40 %, i Melhus fra 50 % til 43 %, i Vega fra 54 % til 43 %, og i Flora fra 59 % til 47 %.

Samlet resultatoversikt MOV 2013

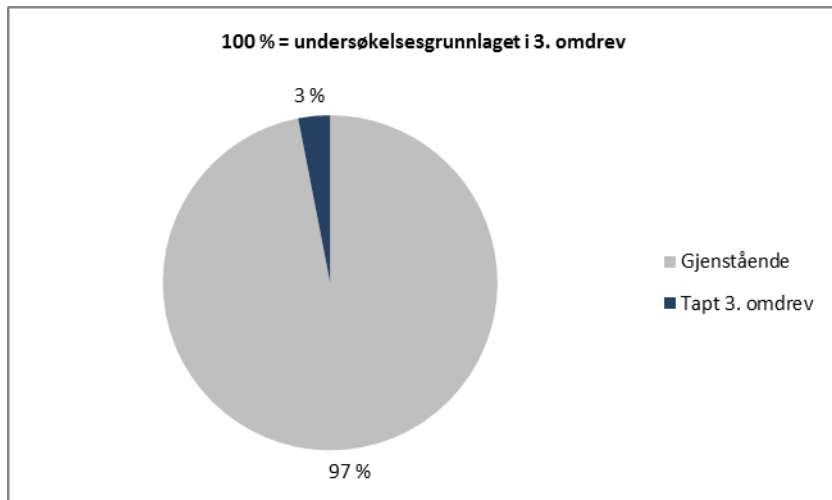
Kommune	Under-søkt 1. omd	Tapt 1. omdrev		Under-søkt 2. omd	Tapt 2. omdrev		Under-søkt 3. omd	Tapt 3. omdrev		Snitt tap pr år 3. omdrev		Gjenstående 3. omd
		Antall	%		Antall	%		Antall	%	Antall	%	
Flora	686	52	8 %	634	31	5 %	603	27	4 %	5,4	0,9 %	576
Melhus	1429	287	20 %	1142	38	3 %	1104	31	3 %	6,2	0,6 %	1073
Snåsa	517	64	12 %	453	13	3 %	440	11	3 %	2,2	0,5 %	429
Vega	439	26	6 %	413	15	4 %	398	9	2 %	1,8	0,5 %	389
Samlet 2013	3071	429	14 %	2642	97	4 %	2545	78	3 %	15,6	0,6 %	2467

Samlet resultat for tap i Flora, Melhus, Snåsa og Vega 1., 2. og 3. omdrev

Kommune	Gjenstående 3. omdrev	A-stor endring		B-middels endring		C-liten endring		Står	Sterkt truet		Truet	
		Antall	%	Antall	%	Antall	%		Antall	%	Antall	%
Flora	576	11	2 %	57	10 %	150	26 %	9	21	4 %	55	10 %
Melhus	1073	28	3 %	183	17 %	287	27 %	17	25	2 %	95	9 %
Snåsa	429	8	2 %	62	14 %	141	33 %	9	5	1 %	37	9 %
Vega	389	6	2 %	68	17 %	108	28 %	4	14	4 %	28	7 %
Samlet 2013	2467	53	2 %	370	15 %	686	28 %	39	65	3 %	215	9 %

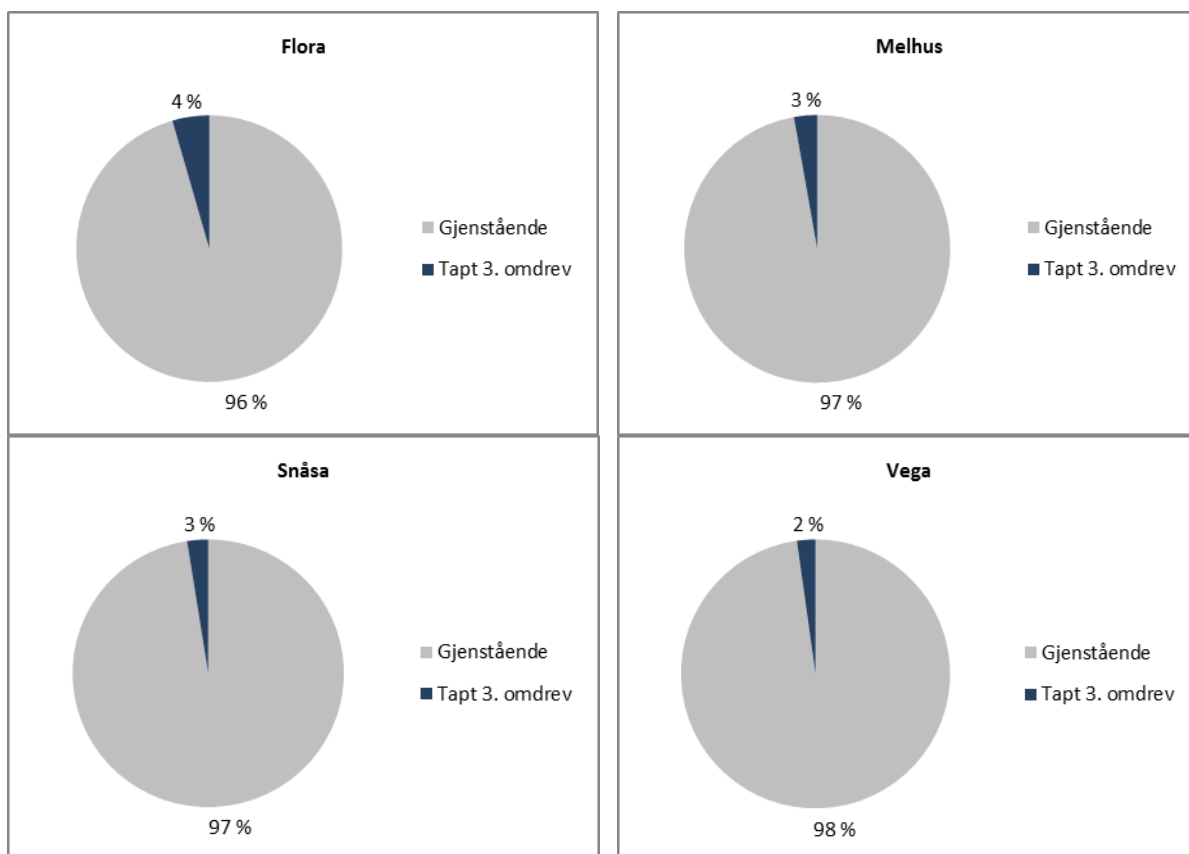
Samlet resultat for endringer og tilstand i Flora, Melhus, Snåsa og Vega 3. omdrev

Samlet resultat tap

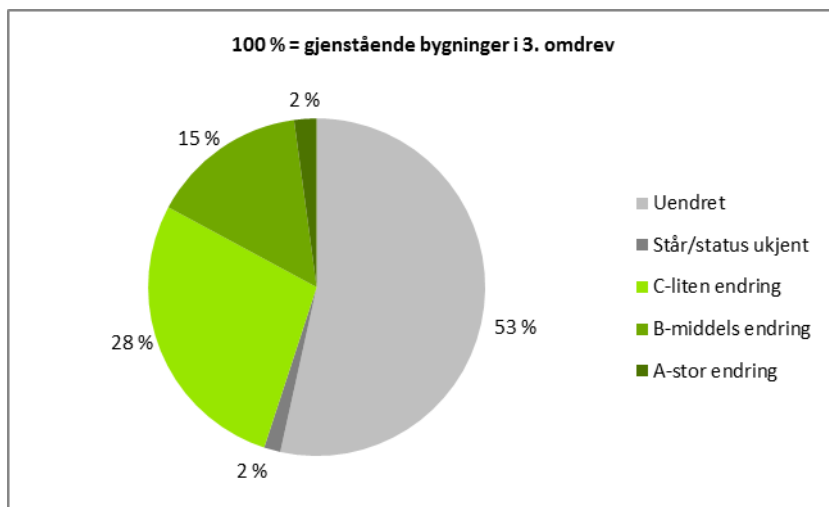
Totalt 3. omdrev	2545
Tapt 3. omdrev	78
Gjenstående	2467

Figur 25: Tapte og gjenstående bygninger. Samlet resultat for Flora, Melhus, Snåsa og Vega

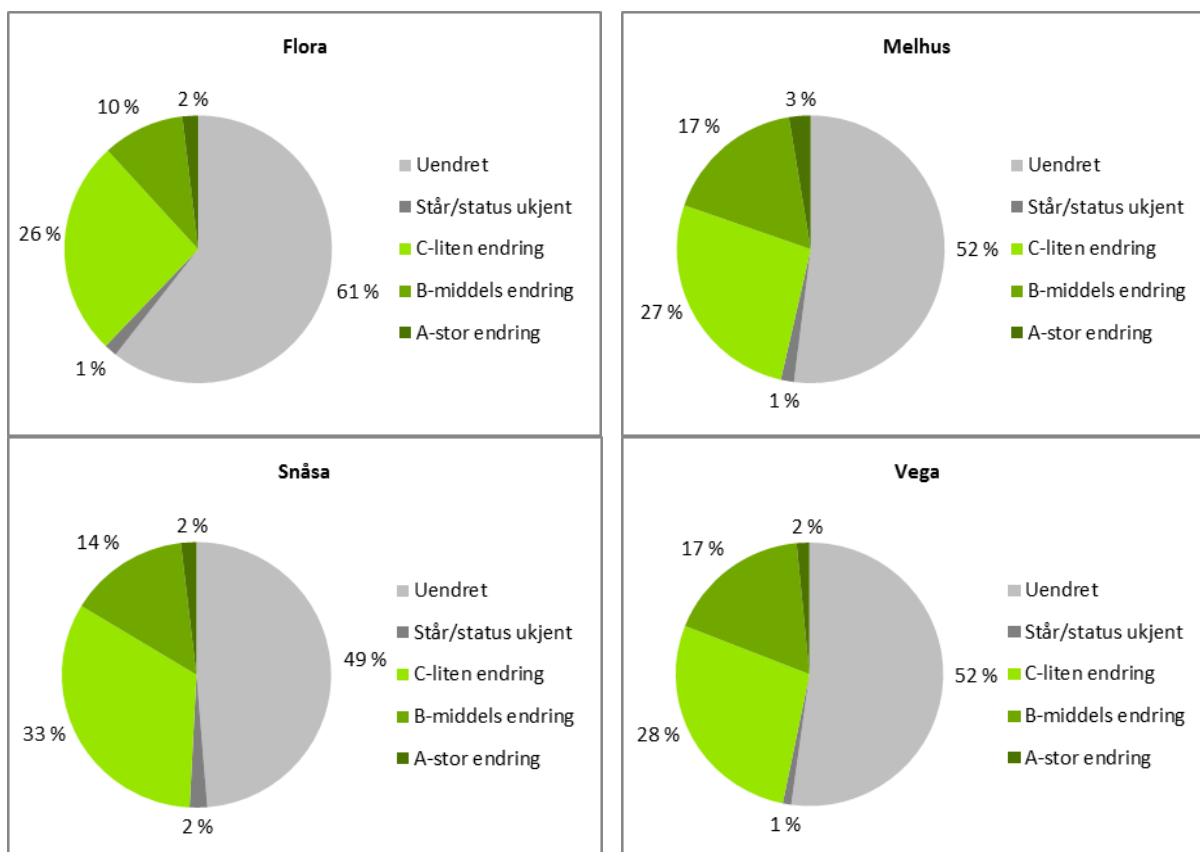
Figur 26: Tapte og gjenstående bygninger. Kommunevise resultat

Samlet resultat endring

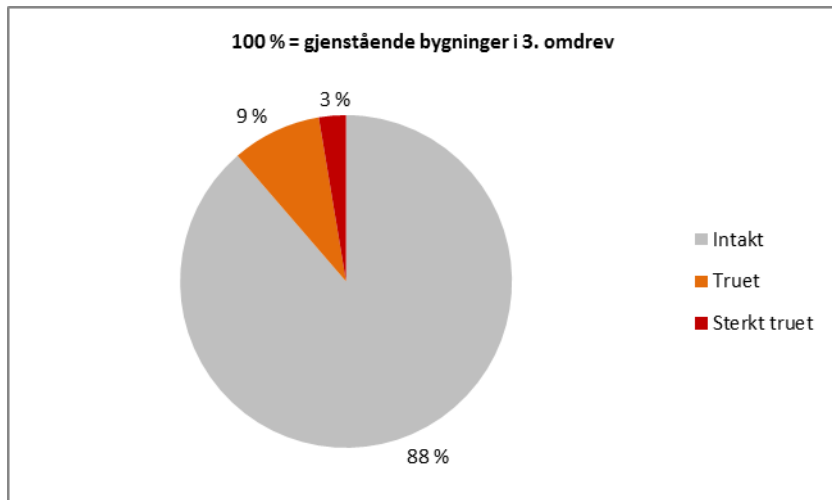
Uendret	1319
Står/status ukjent	39
C-liten endring	686
B-middels endring	370
A-stor endring	53
Totalt 3. omdrev	2467

Figur 27: Endringer. Samlet resultat for Flora, Melhus, Snåsa og Vega

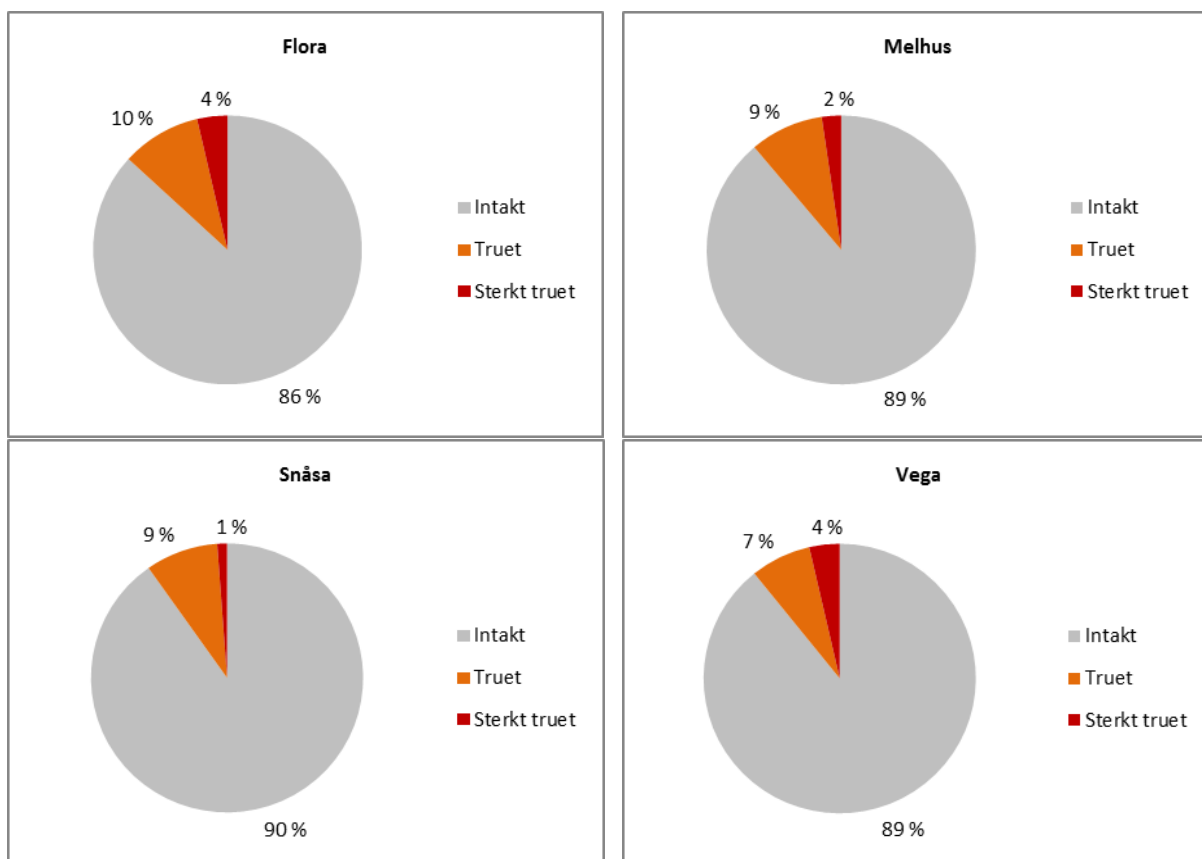
Figur 28: Endringer. Kommunevise resultat

Samlet resultat tilstand

Intakt	2187
Truet	215
Sterkt truet	65
Totalt 3. omdrev	2467

Figur 29: Bygningstilstand. Samlet resultat for Flora, Melhus, Snåsa og Vega

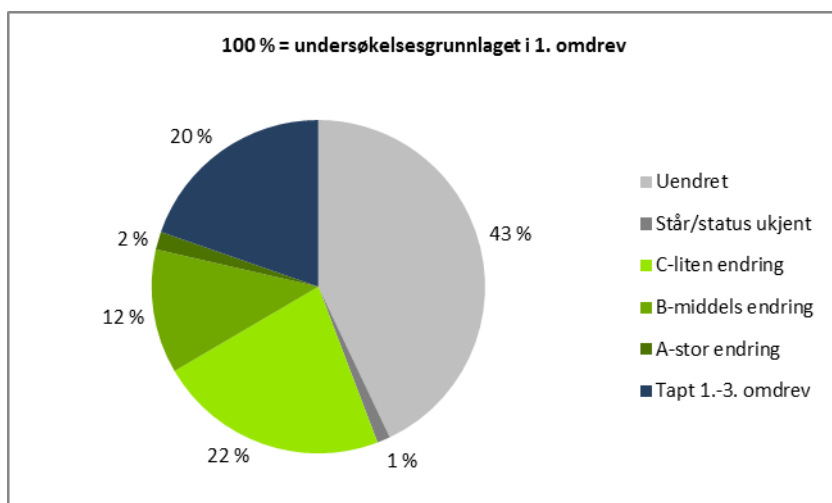

Figur 30: Bygningstilstand. Kommunevise resultat

Samlet resultat akkumulert

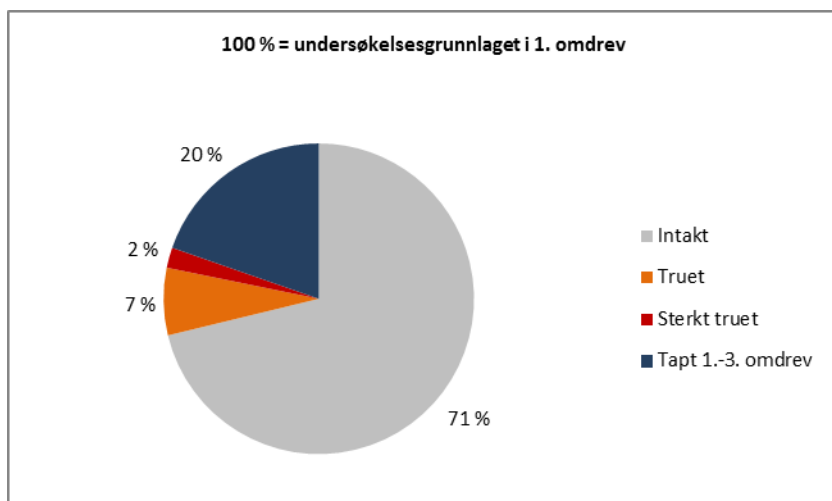
Med utgangspunkt i alle bygningene som inngikk i undersøkelsesgrunnlaget for 1. omdrev, er akkumulert andel tapte bygninger i Flora, Melhus, Snåsa og Vega kommune etter 3. omdrev på 20 %, mot 17 % i 2. omdrev og 14 % i 1. omdrev.

Akkumulert andel bygninger som er tapt, sterkt truet og sterkt endret (A-endering) etter 3. omdrev er 23 %, mot 25 % i 2. omdrev og 20 % i 1. omdrev. Tar man også med bygningene som er registrert som truet, blir andelen i 3. omdrev på 30 %.

Uendret	1319
Står/status ukjent	39
C-liten endring	686
B-middels endring	370
A-stor endring	53
Tapt 1.-3. omdrev	604
Totalt 1. omdrev	3071

Figur 31: Akkumulert tap og endringer. Samlet resultat for Flora, Melhus, Snåsa og Vega

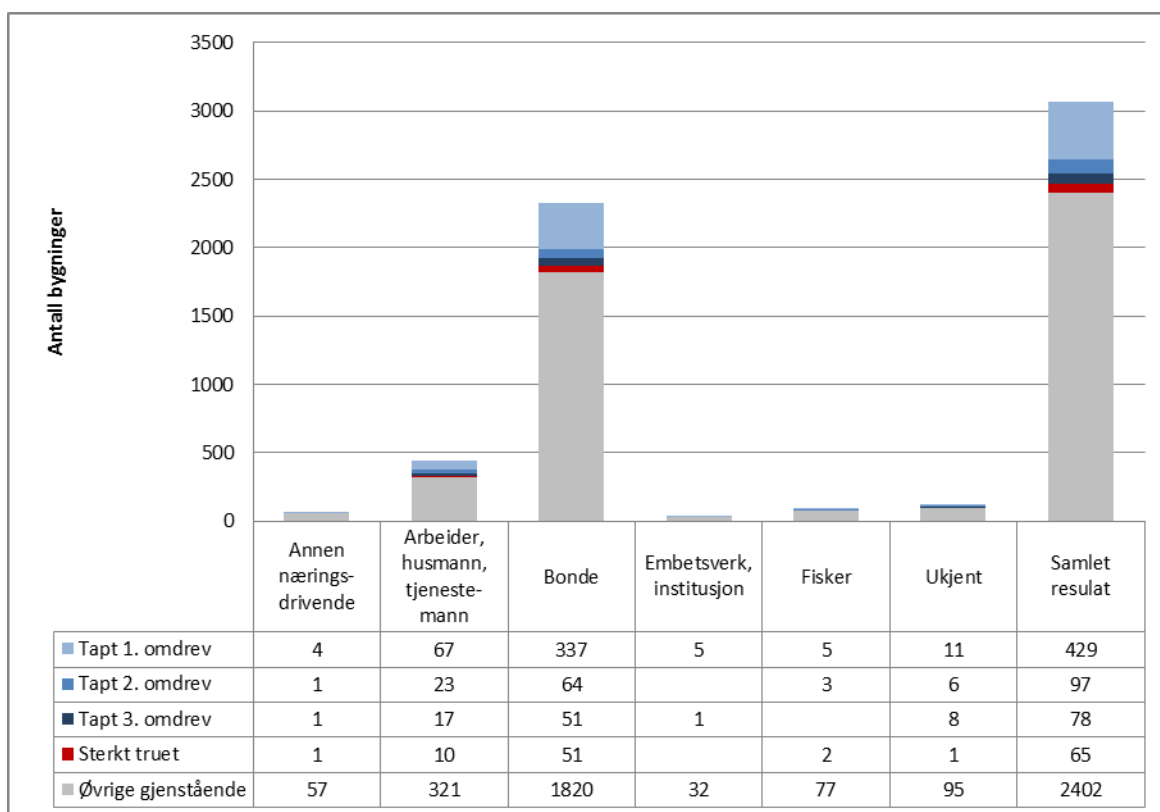
Intakt	2187
Truet	215
Sterkt truet	65
Tapt 1.-3. omdrev	604
Totalt 1. omdrev	3071

Figur 32: Akkumulert tap og bygningstilstand. Samlet resultat for Flora, Melhus, Snåsa og Vega

6.2 Kvalitative forandringer

6.2.1 Bestandsutviklingen i forhold til sosial miljøsammenheng

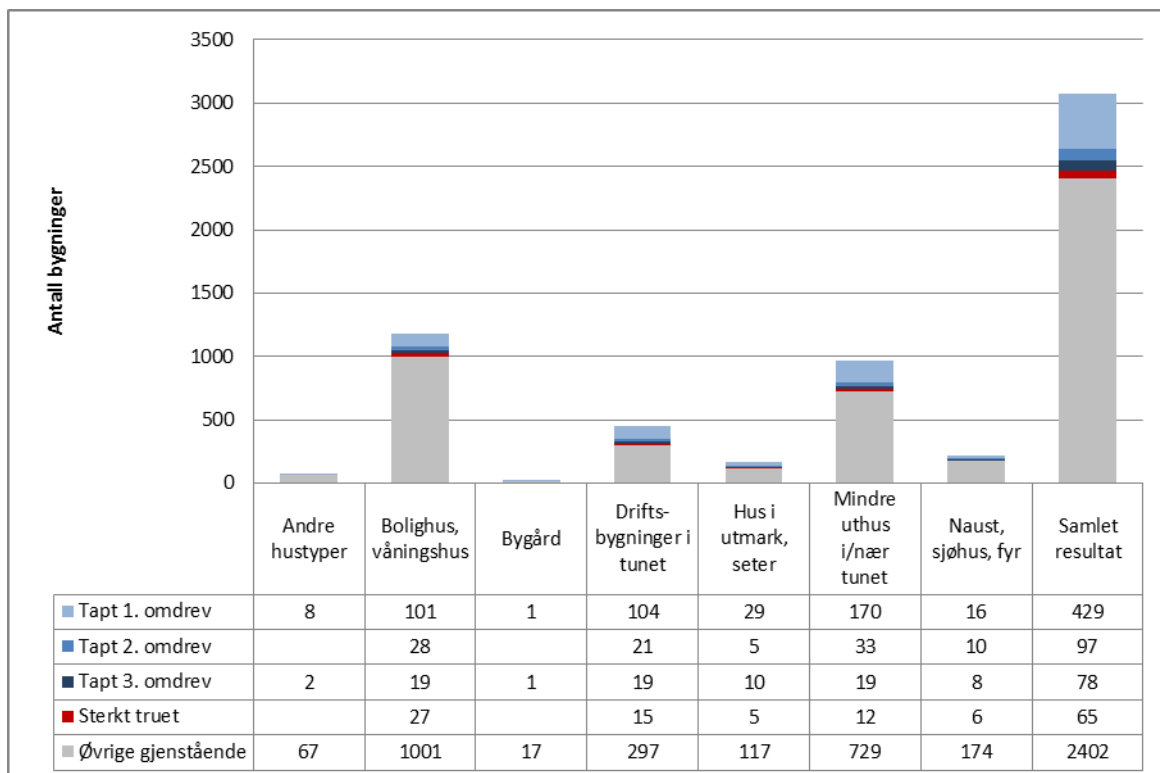
	Annen næringsdrivende	Arbeider, husmann, tjenestemann	Bonde	Embetsverk, institusjon	Fisker	Ukjent	Samlet
Tapt 1. omdrev	6 %	15 %	15 %	13 %	6 %	9 %	14 %
Tapt 2. omdrev	2 %	5 %	3 %	0 %	3 %	5 %	3 %
Tapt 3. omdrev	2 %	4 %	2 %	3 %	0 %	7 %	3 %
Sterkt truet 3. omdrev	2 %	2 %	2 %	0 %	2 %	1 %	2 %
Antall bygn 3. omdrev	59	348	1922	33	79	104	2545
Andel av totalt 3. omd	2 %	14 %	76 %	1 %	3 %	4 %	100 %

Figur 33: Akkumulert tap og bygningstilstand for ulike sosiale miljøsammenhenger. Samlet resultat for Flora, Melhus, Snåsa og Vega

6.2.2 Bestandsutviklingen i forhold til bygningstyper

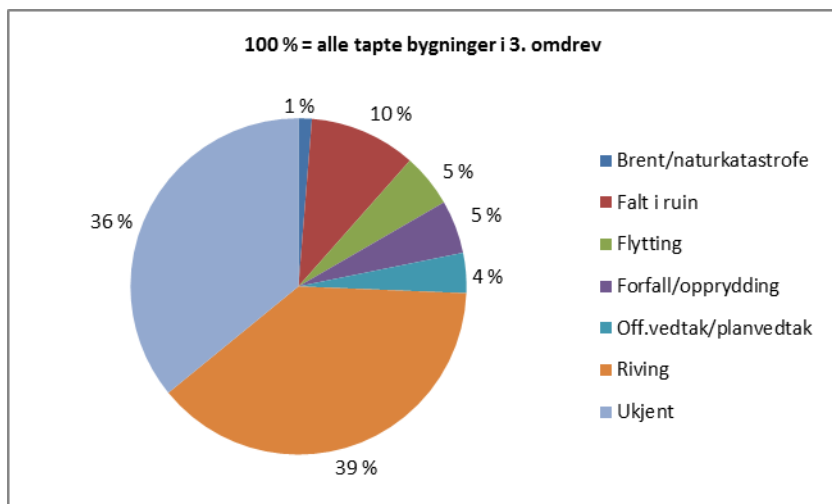
	Andre hustyper	Bolighus, våningshus	Bygård	Driftsbygninger i tunet	Hus i utmark, seter	Mindre uthus i/nær tunet	Naust, sjøhus, fyr m.m.	Samlet
Tapt 1. omdrev	10 %	9 %	5 %	23 %	17 %	18 %	7 %	14 %
Tapt 2. omdrev	0 %	2 %	0 %	5 %	3 %	3 %	5 %	3 %
Tapt 3. omdrev	3 %	2 %	5 %	4 %	6 %	2 %	4 %	3 %
Sterkt truet	0 %	2 %	0 %	3 %	3 %	1 %	3 %	2 %
Antall bygn 3. omdrev	69	1047	18	331	132	760	188	2545
Andel av totalt 3. omd	3 %	41 %	1 %	13 %	5 %	30 %	7 %	100 %

Figur 34: Akkumulert tap og bygningstilstand for ulike bygningstyper. Samlet resultat for Flora, Melhus, Snåsa og Vega

6.2.3 Tapsårsaker

For 36 % av de tapte bygningene i Flora, Melhus, Snåsa og Vega i 3. omdrev er tapsårsaken ukjent. 39 % av de tapte bygningene er revet, 10 % har falt i ruin og 5 % er flyttet. For 5 % er det opprydding som følge av forfall som er tapsårsaken og 4 % av tapene er en følge av offentlige vedtak. For 1 % er tapsårsaken brann.

Brent/naturkatastrofe	1
Falt i ruin	8
Flytting	4
Forfall/opprydding	4
Off. vedtak/planvedtak	3
Riving	30
Ukjent	28
Totalt	78

Figur 35: Tapsårsaker. Samlet resultat for Flora, Melhus, Snåsa og Vega

Figurliste

1. Tapte og gjenstående bygninger
2. Endrete og uendrete bygninger
3. Bygningstilstand
4. Akkumulert tap og endringer
5. Akkumulert tap og bygningstilstand
6. Undersøkellesgrunnlaget i Flora, Melhus, Snåsa og Vega i forhold til opprinnelige SEFRAK-registreringer
7. Undersøkellesgrunnlaget i Flora i forhold til opprinnelige SEFRAK-registreringer
8. Tapte og gjenstående bygninger
9. Akkumulert tapte og gjenstående bygninger
10. Tapte bygninger fordelt på samfunnssektor
11. Tapte bygninger fordelt på sosial miljøsammenheng
12. Tapte bygninger fordelt på bygningstype
13. Tapsårsaker
14. Endringer
15. Endringer fordelt på bygningstyper
16. Bygningstilstand
17. Bygningstilstand fordelt på sosial miljøsammenheng
18. Bygningstilstand fordelt på bygningstyper
19. Tapte bygninger fordelt på områder
20. Tapte bygninger fordelt på tettbygde og spredtbygde strøk
21. Endringer fordelt på områder
22. Endringer fordelt på tettbygde og spredtbygde områder
23. Bygningstilstand fordelt på områder
24. Bygningstilstand fordelt på tettbygde og spredtbygde områder
25. Tapte og gjenstående bygninger. Samlet resultat for Flora, Melhus, Snåsa og Vega
26. Tapte og gjenstående bygninger. Kommunevise resultat
27. Endringer. Samlet resultat for Flora, Melhus, Snåsa og Vega
28. Endringer. Kommunevise resultat
29. Bygningstilstand. Samlet resultat for Flora, Melhus, Snåsa og Vega
30. Bygningstilstand. Kommunevise resultat
31. Akkumulert tap og endringer. Samlet resultat for Flora, Melhus, Snåsa og Vega
32. Akkumulert tap og bygningstilstand. Samlet resultat for Flora, Melhus, Snåsa og Vega
33. Akkumulert tap og bygningstilstand for ulike sosiale miljøsammenhenger. Samlet resultat for Flora, Melhus, Snåsa og Vega
34. Akkumulert tap og bygningstilstand for ulike bygningstyper. Samlet resultat for Flora, Melhus, Snåsa og Vega
35. Tapsårsaker. Samlet resultat for Flora, Melhus, Snåsa og Vega

Kilder

BraArkiv. Skjemaer og foto fra SEFRAK-registreringen

Broe, Unni og Solrun Skogstad: Gamle hus da og nå 2003-2008. Status for SEFRAK-registrerte bygninger Flora kommune, Sogn og Fjordane fylke 2008, 2. omverv. Riksantikvaren 2009

Broe, Unni og Solrun Skogstad: Gamle hus da og nå. Status for SEFRAK-registrerte bygninger Flora kommune, Sogn og Fjordane fylke 2003. Riksantikvaren 2007

Flora kommune, Sentrumsplanen. Føresegner og retningslinjer. Kommunedelplan for Florø sentrum 2012-2016 (2028)

Flora kommune. Kommuneplanen sin samfunnsdel 2014-2018 (2016)

Flora kommune. Kommuneplanens arealdel 2002-2013

Flora kommunes hjemmeside: <https://www.flora.kommune.no>

Gamle hus da og nå – kontrollregistrering 2003, 2008 og 2013. Foto og rådata

Kartgrunnlag – Statens kartverk, Geovekst

Nordplan: Flora kommune. Florø sentrum. Arkitektur og bygningshistorisk kartlegging. 2010

Prop.1 S (2013–2014). Det Kongelige Miljøverndepartement

Riksantikvaren: Strategi for miljøovervåking på kulturminnefeltet 2009-2020

Riksantikvarens hjemmeside: www.ra.no

Riksantikvarens NB!-register: <http://nb.ra.no/nb/index.jsf>

St.meld. nr. 16 (2004-2005) Leve med kulturminner. Det Kongelige Miljøverndepartement

Statistisk sentralbyrå: <http://statbank.ssb.no/statistikbanken>

Vedlegg

Vedlegg 1: Tap, endring og tilstand i Flora fordelt på bygningstyper

Flora kommune	Under søkt 1. omdrev	Tapt 1. omdrev		Under søkt 2. omdrev	Tapt 2. omdrev		Under søkt 3. omdrev	Tapt 3. omdrev		Gjenstående 3. omdrev	Endret totalt		A-stor endring		B-middels endring		C-liten endring		Står	Sterkt truet		Truet	
			%			%			%			%		%		%		%			%		%
Bolig	27	1	4 %	26	1	4 %	25	1	4 %	24	13	54 %	1	4 %	3	13 %	9	38 %	0	0	0 %	1	4 %
Våningshus	246	12	5 %	234	9	4 %	225	5	2 %	220	111	50 %	4	2 %	37	17 %	70	32 %	3	6	3 %	19	9 %
Bolighus/våningshus	273	13	5 %	260	10	4 %	250	6	2 %	244	124	51 %	5	2 %	40	16 %	79	32 %	3	6	2 %	20	8 %
Mindre uthus i/nær tunet	56	6	11 %	50	4	8 %	46	2	4 %	44	9	20 %	1	2 %	4	9 %	4	9 %	2	2	5 %	5	11 %
Sidebygning	46	5	11 %	41	3	7 %	38	2	5 %	36	9	25 %	1	3 %	1	3 %	7	19 %	1	2	6 %	3	8 %
Stabbur, loft	21	3	14 %	18	0	0 %	18	0	0 %	18	2	11 %	0	0 %	0	0 %	2	11 %	0	0	0 %	1	6 %
Uthus knyttet til bolig/bygård	7	3	43 %	4	1	25 %	3	1	33 %	2	2	100 %	0	0 %	1	50 %	1	50 %	0	0	0 %	0	0 %
Mindre uthus i/nær tunet	130	17	13 %	113	8	7 %	105	5	5 %	100	22	22 %	2	2 %	6	6 %	14	14 %	3	4	4 %	9	9 %
Driftsbygning	70	6	9 %	64	3	5 %	61	3	5 %	58	23	40 %	3	5 %	6	10 %	14	24 %	1	4	7 %	9	16 %
Fjøs, stall, låve	11	2	18 %	9	1	11 %	8	1	13 %	7	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	1	14 %	3	43 %
Driftsbygninger i tunet	81	8	10 %	73	4	5 %	69	4	6 %	65	23	35 %	3	5 %	6	9 %	14	22 %	1	5	8 %	12	18 %
Kvern, sag	9	1	11 %	8	1	13 %	7	1	14 %	6	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	2	0	0 %	0	0 %
Seterbu/sel	7	0	0 %	7	0	0 %	7	0	0 %	7	3	43 %	0	0 %	0	0 %	3	43 %	0	0	0 %	1	14 %
Seterfjøs	1	0	0 %	1	0	0 %	1	1	100 %	0	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0	0 %	0	0 %
Utløe, sommerfjøs	13	0	0 %	13	1	8 %	12	3	25 %	9	1	11 %	0	0 %	0	0 %	1	11 %	0	2	22 %	4	44 %
Hus i utmark/seter	30	1	3 %	29	2	7 %	27	5	19 %	22	4	18 %	0	0 %	0	0 %	4	18 %	2	2	9 %	5	23 %
Naust, sjøbu	69	8	12 %	61	4	7 %	57	3	5 %	54	16	30 %	0	0 %	1	2 %	15	28 %	0	3	6 %	4	7 %
Sjøhus, brygge	76	4	5 %	72	3	4 %	69	3	4 %	66	17	26 %	0	0 %	3	5 %	14	21 %	0	1	2 %	5	8 %
Naust, sjøhus, fyr m.m.	145	12	8 %	133	7	5 %	126	6	5 %	120	33	28 %	0	0 %	4	3 %	29	24 %	0	4	3 %	9	8 %
Bygård	15	1	7 %	14	0	0 %	14	1	7 %	13	5	38 %	1	8 %	0	0 %	4	31 %	0	0	0 %	0	0 %
Forretningsbygg	3	0	0 %	3	0	0 %	3	0	0 %	3	1	33 %	0	0 %	1	33 %	0	0 %	0	0	0 %	0	0 %
Forsamlingshus	1	0	0 %	1	0	0 %	1	0	0 %	1	1	100 %	0	0 %	0	0 %	1	100 %	0	0	0 %	0	0 %
Næringsbygg	2	0	0 %	2	0	0 %	2	0	0 %	2	1	50 %	0	0 %	0	0 %	1	50 %	0	0	0 %	0	0 %
Skole	3	0	0 %	3	0	0 %	3	0	0 %	3	3	100 %	0	0 %	0	0 %	3	100 %	0	0	0 %	0	0 %
Ukjent	1	0	0 %	1	0	0 %	1	0	0 %	1	1	100 %	0	0 %	0	0 %	1	100 %	0	0	0 %	0	0 %
Annet	2	0	0 %	2	0	0 %	2	0	0 %	2	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0	0 %	0	0 %
Andre hustyper	12	0	0 %	12	0	0 %	12	0	0 %	12	7	58 %	0	0 %	1	8 %	6	50 %	0	0	0 %	0	0 %
Flora samlet	686	52	8 %	634	31	5 %	603	27	4 %	576	218	38 %	11	2 %	57	10 %	150	26 %	9	21	4 %	55	10 %

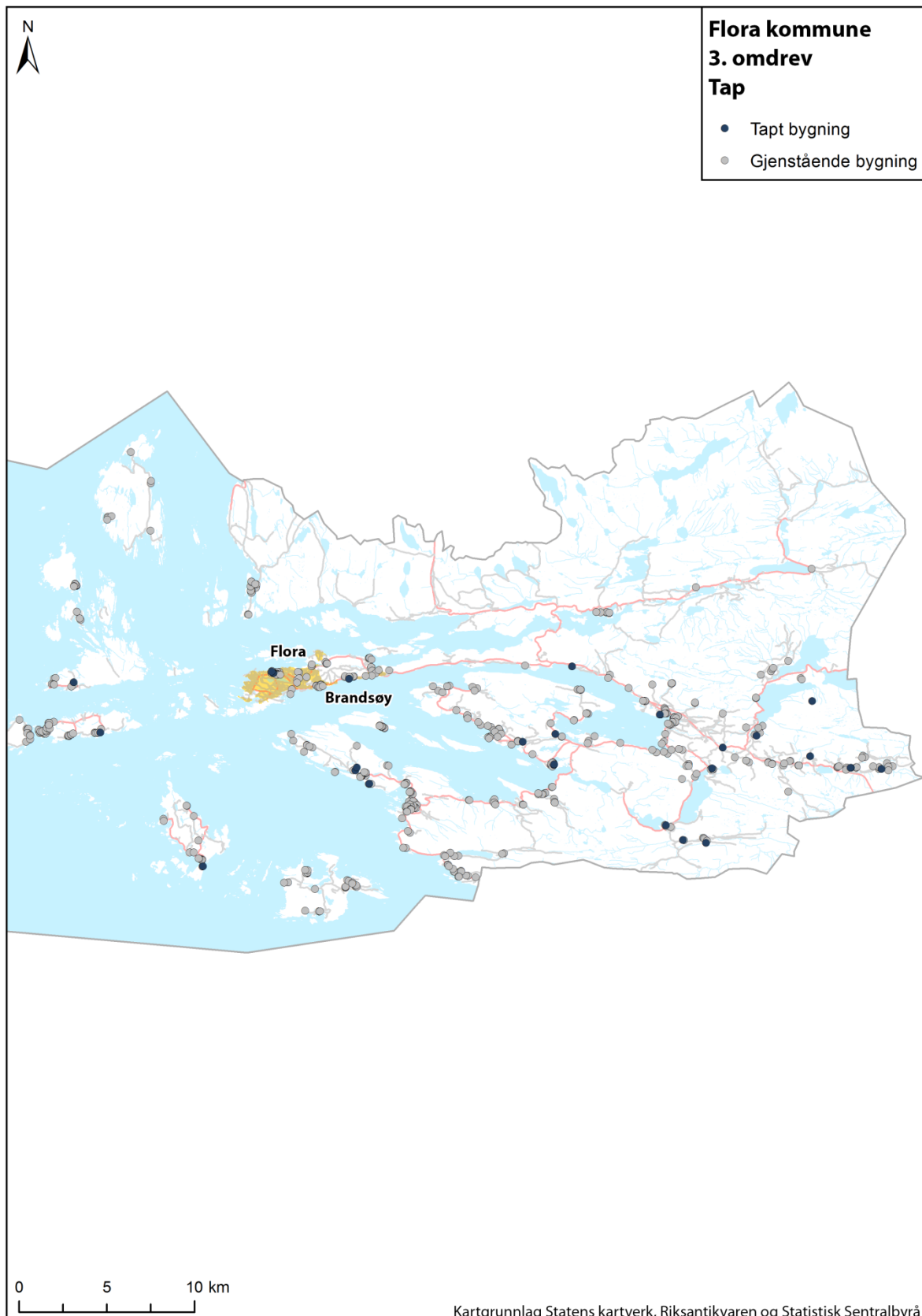
Vedlegg 2: Tap, endring og tilstand i Flora fordelt på registreringskretser

Flora kommune	Under søkt 1. omdrev	Tapt 1. omdrev		Under søkt 2. omdrev	Tapt 2. omdrev		Under søkt 3. omdrev	Tapt 3. omdrev		Gjenstående 3. omdrev	Endret totalt		A-stor endring		B-middels endring		C-liten endring		Står	Sterkt truet		Truet	
			%			%			%			%		%		%		%			%		%
101 Nordalsfjorden	8	0	0 %	8	0	0 %	8	0	0 %	8	2	25 %	0	0 %	0	0 %	2	25 %	0	0	0 %	1	13 %
102 Endestad/Løkkebø	26	2	8 %	24	2	8 %	22	3	14 %	19	4	21 %	0	0 %	0	0 %	4	21 %	1	1	5 %	2	11 %
103 Langedal/Ramsdal	46	3	7 %	43	2	5 %	41	4	10 %	37	9	24 %	2	5 %	2	5 %	5	14 %	4	1	3 %	10	27 %
104 Svardal/Steindalen	16	2	13 %	14	2	14 %	12	3	25 %	9	1	11 %	0	0 %	0	0 %	1	11 %	0	2	22 %	2	22 %
105 Standal	33	4	12 %	29	1	3 %	28	0	0 %	28	6	21 %	0	0 %	1	4 %	5	18 %	0	3	11 %	1	4 %
106 Stavang	55	6	11 %	49	4	8 %	45	0	0 %	45	16	36 %	2	4 %	6	13 %	8	18 %	0	0	0 %	1	2 %
107 Høydalane	28	1	4 %	27	4	15 %	23	0	0 %	23	8	35 %	0	0 %	1	4 %	7	30 %	0	2	9 %	4	17 %
108 Steinhovden	45	3	7 %	42	0	0 %	42	4	10 %	38	16	42 %	0	0 %	5	13 %	11	29 %	1	2	5 %	2	5 %
109 Nytingnes	7	0	0 %	7	1	14 %	6	0	0 %	6	3	50 %	0	0 %	2	33 %	1	17 %	0	0	0 %	1	17 %
112 Haukå/Årebrot	21	1	5 %	20	0	0 %	20	0	0 %	20	5	25 %	2	10 %	2	10 %	1	5 %	0	1	5 %	0	0 %
114 Sandvika	3	0	0 %	3	0	0 %	3	0	0 %	3	2	67 %	0	0 %	1	33 %	1	33 %	0	0	0 %	0	0 %
115 Tonheim/Grov	12	1	8 %	11	0	0 %	11	1	9 %	10	3	30 %	0	0 %	0	0 %	3	30 %	0	0	0 %	1	10 %
116 Barilindbotn	9	1	11 %	8	1	13 %	7	0	0 %	7	2	29 %	0	0 %	1	14 %	1	14 %	0	1	14 %	0	0 %
117 Hovland	20	1	5 %	19	2	11 %	17	1	6 %	16	7	44 %	0	0 %	1	6 %	6	38 %	0	0	0 %	2	13 %
118 Eikefjord	20	1	5 %	19	1	5 %	18	0	0 %	18	8	44 %	0	0 %	3	17 %	5	28 %	0	1	6 %	1	6 %
119 Sunnarvik	31	4	13 %	27	3	11 %	24	1	4 %	23	10	43 %	0	0 %	0	0 %	10	43 %	0	2	9 %	4	17 %
201 Stavøy	45	3	7 %	42	3	7 %	39	3	8 %	36	4	11 %	0	0 %	1	3 %	3	8 %	1	2	6 %	11	31 %
202 Svanøy	28	2	7 %	26	0	0 %	26	0	0 %	26	4	15 %	0	0 %	0	0 %	4	15 %	0	1	4 %	5	19 %
203 Askrova	19	2	11 %	17	1	6 %	16	1	6 %	15	3	20 %	0	0 %	2	13 %	1	7 %	0	0	0 %	0	0 %
204 Kinn/Reksta	75	3	4 %	72	0	0 %	72	1	1 %	71	44	62 %	2	3 %	11	15 %	31	44 %	0	0	0 %	0	0 %
205 Ånnøy/Nekkøy/Skorpa	10	0	0 %	10	1	10 %	9	1	11 %	8	4	50 %	0	0 %	0	0 %	4	50 %	0	0	0 %	0	0 %
207 Batalden	11	0	0 %	11	0	0 %	11	0	0 %	11	6	55 %	0	0 %	2	18 %	4	36 %	0	1	9 %	0	0 %
208 Hovden/Barekstad	8	0	0 %	8	0	0 %	8	0	0 %	8	5	63 %	0	0 %	0	0 %	5	63 %	0	0	0 %	2	25 %
301 Sentrum	53	5	9 %	48	1	2 %	47	3	6 %	44	24	55 %	2	5 %	8	18 %	14	32 %	0	0	0 %	1	2 %
302 Hesteneset	1	0	0 %	1	1	100 %	0	0	0 %	0	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0	0 %	0	0 %
313 Nyland/Kleiva	2	0	0 %	2	0	0 %	2	0	0 %	2	1	50 %	0	0 %	1	50 %	0	0 %	0	0	0 %	0	0 %
314 Havikbotn	12	2	17 %	10	0	0 %	10	0	0 %	10	1	10 %	0	0 %	0	0 %	1	10 %	2	1	10 %	1	10 %
315 Nybø/Ragnarrud	6	2	33 %	4	0	0 %	4	0	0 %	4	2	50 %	0	0 %	1	25 %	1	25 %	0	0	0 %	1	25 %
316 Krokane/Solheim	12	1	8 %	11	0	0 %	11	0	0 %	11	4	36 %	0	0 %	1	9 %	3	27 %	0	0	0 %	1	9 %
317 Brandsøy	23	2	9 %	21	1	5 %	20	1	5 %	19	13	68 %	1	5 %	4	21 %	8	42 %	0	0	0 %	1	5 %
318 Grønenga/Sundet	1	0	0 %	1	0	0 %	1	0	0 %	1	1	100 %	0	0 %	1	100 %	0	0 %	0	0	0 %	0	0 %
Flora samlet	686	52	8 %	634	31	5 %	603	27	4 %	576	218	38 %	11	2 %	57	10 %	150	26 %	9	21	4 %	55	10 %

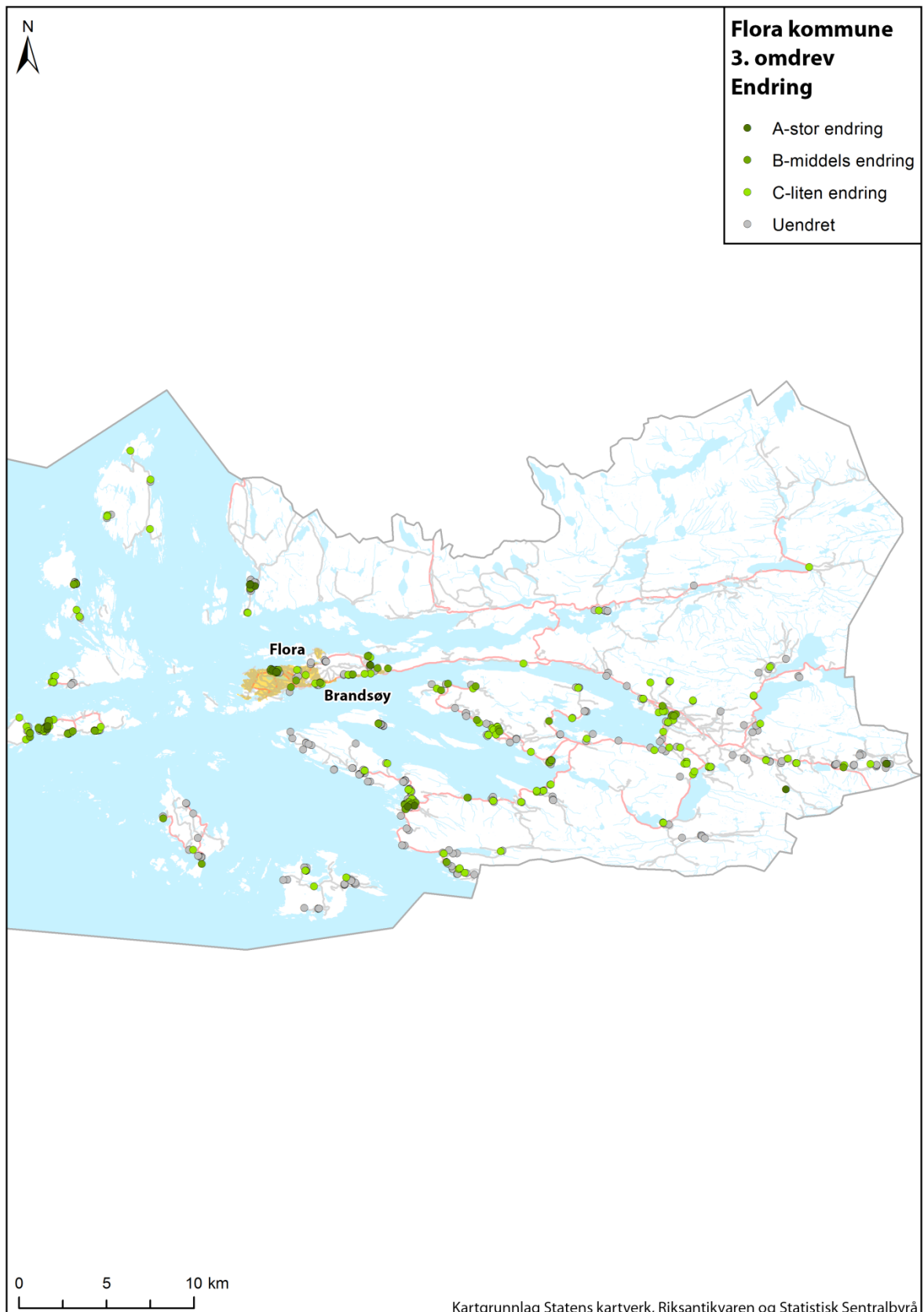
Vedlegg 3: Kommune- og fylkeskart

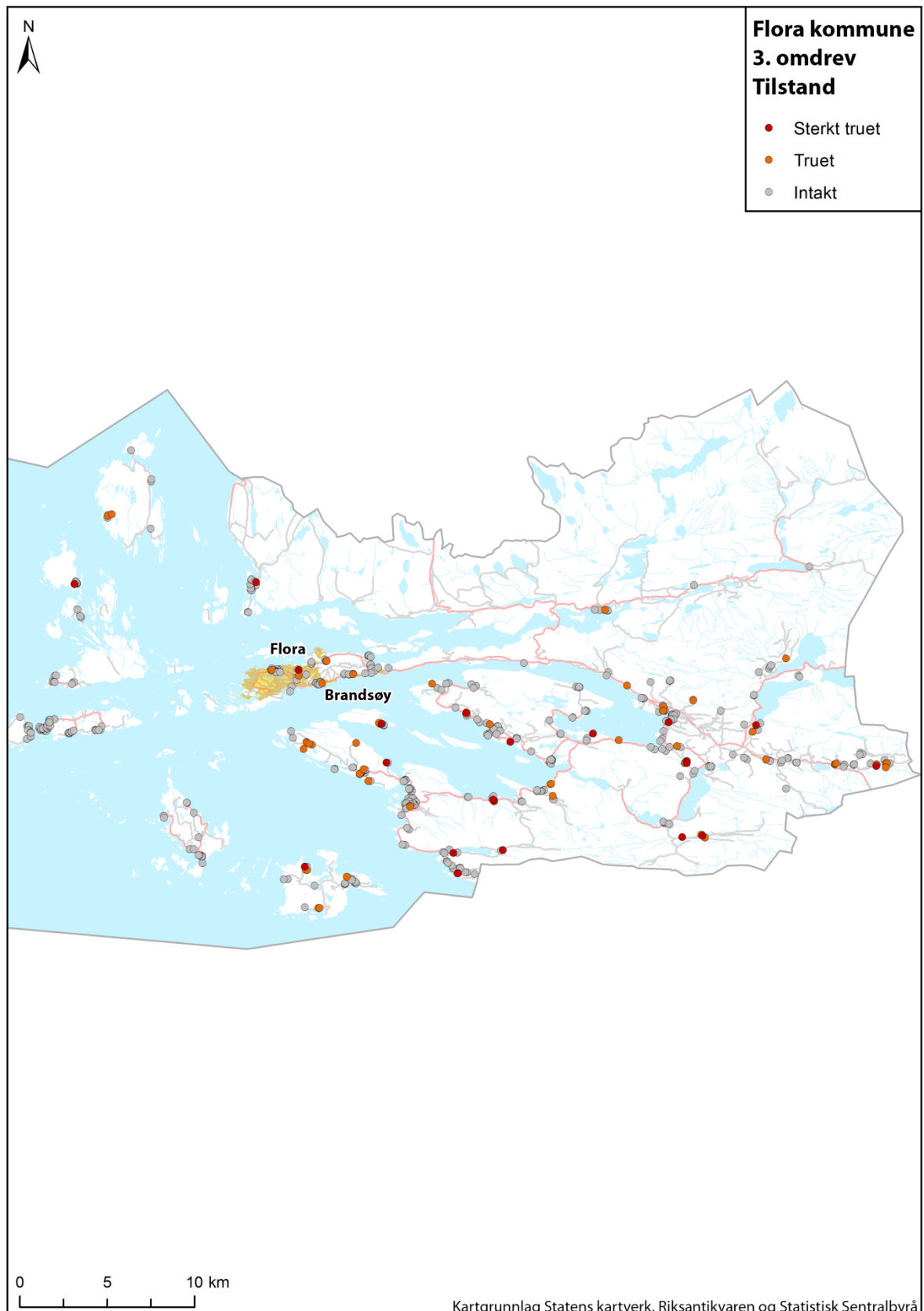
Vedlegg 4: Kart over tapte bygninger i Flora 3. omdrev

Vedlegg 5: Kart over endrete bygninger i Flora 3. omdrev

Vedlegg 6: Kart over truede bygninger i Flora 3. omdrev

Norsk institutt for kulturminneforskning er et uavhengig forsknings- og kompetansemiljø med kunnskap om norske og internasjonale kulturminner.

Instituttet driver forskning og oppdragsvirksomhet for offentlig forvaltning og private aktører på felter som by- og landskapsplanlegging, arkeologi, konservering og bygningsvern.

Våre ansatte er konservatorer, arkeologer, arkitekter, ingeniører, geografer, etnologer, samfunnsvitere, kunsthistorikere, forskere og rådgivere med spesiell kompetanse på kulturarv og kulturminner.

www.niku.no

NIKU Rapport 73
ISSN 1503-4895
ISBN 978-82-8101-215-8

NIKU hovedkontor
Storgata 2
Postboks 736 Sentrum
0105 OSLO
Telefon: 23 35 50 00

NIKU Tønsberg
Farmannsveien 30
3111 TØNSBERG
Telefon: 934 66 230

NIKU Bergen
Dreggsallmenningen 3
Postboks 4112 Sandviken
5835 BERGEN
Telefon: 922 89 252

NIKU Trondheim
Kjøpmannsgata 25
7013 TRONDHEIM
Telefon: 922 66 779 /
405 50 126

NIKU Tromsø
Framsenteret
Hjalmar Johansens gt. 14
9296 TROMSØ
Telefon: 77 75 04 00